

**UCHWAŁA NR 102/XIX/2025
RADY GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD**

z dnia 28 października 2025 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do roku 2030

Na podstawie art. 10f ust.4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (*t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.*) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do roku 2030”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Wyszogród.

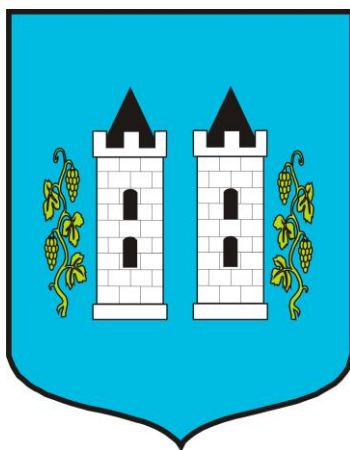
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
i Miasta Wyszogród

**Joanna
Urszula Misiakowska**

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD

DO ROKU 2030

WYSZOGRÓD, 2025

Opracowanie wykonane przez:

**Dominika Bugaj-Rutkowska
Katarzyna Helińska**

SPIS TREŚCI

Spis treści.....	2
1. Wprowadzenie.....	4
2. Wykaz skrótów	5
3. Podstawy formalno - prawne	6
4. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym wiejskich obszarów funkcjonalnych	7
4.1. Wnioski.....	17
4.2. Analiza SWOT	18
5. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	21
6. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy i miasta Wyszogród	32
6.1. Struktura sieci osadniczej.....	32
6.2. System powiązań przyrodniczych	35
6.3. Główne korytarze i elementy sieci komunikacyjnej	36
6.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej	38
7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	39
7.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu.....	39
7.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	40
7.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.....	40
7.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	41
7.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	41
7.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	42
7.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW.....	42
7.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	42
7.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	43
7.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	44
8. Obszary Strategicznej Interwencji	45
9. Ramy finansowe i źródła finansowania	54
10. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	57
10.1. Podmioty zaangażowane w realizację Strategii wraz z podziałem zadań	57
10.2. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	58

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

10.3. Sposób monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii oraz jej aktualizacji.....	60
10.3.1. Monitoring Strategii.....	60
10.3.2. Ewaluacja Strategii.....	65
10.3.3. Aktualizacja Strategii.....	66
11. Spis tabel	67
12. Spis rysunków	68

1. WPROWADZENIE

„Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku” została opracowana zgodnie z zasadami wielowymiarowej i długofalowej koncepcji rozwoju jednostek samorządu terytorialnego. Strategia stanowi kluczowy program pozwalający wdrażać rozwiązania wykorzystujące wewnętrzny i zewnętrzny potencjał gminy. Służy ona również marginalizacji negatywnych zjawisk występujących w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Perspektywa obowiązywania niniejszej Strategii określona została na rok 2030. Pozwoliło to na zdefiniowanie długoterminowego kształtu polityki rozwoju gminy. Okres ten pozwala również zapewnić ciągłość kierunków działań zaplanowanych do realizacji na omawianym obszarze. Koncepcja rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród składa się z założeń o różnym poziomie szczegółowości (wizja, misja, cele różnego poziomu oraz kierunki działań). Połączenie długoterminowości, wieloaspektowości oraz rozbudowanego systemu realizacji działań pozwoliło na opracowanie wielowymiarowej, spójnej i realnej do wdrożenia koncepcji rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród.

Podstawą do opracowania „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku” jest uprzednio opracowana „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”. Nie stanowi ona integralnej części niniejszego dokumentu, jednak przy tworzeniu Strategii opracowano wynikające z niej wnioski. Stanowiły one podstawę do sformułowania polityki rozwoju gminy. Wnioski te zaprezentowano w formie analizy SWOT, oddzielnie dla systemu społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Podział na sfery wykorzystano także przy tworzeniu niniejszej „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku”. W oparciu o wnioski z przeprowadzonej diagnozy, sytuacji w każdej z analizowanych sfer, określone zostały założenia i kierunki rozwoju gminy stanowiące trzon Strategii Rozwoju Gminy i Miasta.

W ramach niniejszej Strategii został opracowany model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy i Miasta Wyszogród wraz z rekomendacjami dotyczącymi kształtowania polityki przestrzennej do roku 2030. Model ten został opracowany w oparciu o postanowienia wynikające bezpośrednio z obowiązujących zapisów uprzedniego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Wyszogród. Uwzględnia on również wytyczne zdefiniowane w ramach dokumentów planistycznych wyższego szczebla. Podczas wyznaczania obszarów strategicznej interwencji wykorzystano wnioski płynące z dwóch podstawowych dokumentów poziomu wojewódzkiego: Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

Sednem niniejszej Strategii jest wielowymiarowość oraz długoterminowość koncepcji rozwoju analizowanej gminy. Koncepcja rozwoju gminy została skonstruowana w oparciu o wizję oraz misję, a także cele strategiczne i cele operacyjne ujęte w podziale na poszczególne sfery. W stosunku do celów strategicznych opracowane zostały kierunki działań umożliwiające ich osiągnięcie. Do kierunków działań zdefiniowano oczekiwane rezultaty wraz z wskaźnikami określającymi poziom ich osiągnięcia.

Ważną składową „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku” jest system zarządzania wdrażaniem założeń wynikających z dokumentu. Jest on dostosowany do wewnętrznych uwarunkowań gminy. W celu kontroli procesu wdrażania założeń opracowano narzędzia monitoringu, ewaluacji i aktualizacji niniejszej Strategii. Ostatnim elementem składającym się na niniejszą Strategię jest syntetyczny plan finansowy.

„Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku” jest dokumentem nadrzędnym w stosunku do pozostałych planów, strategii i programów obowiązujących na terenie gminy. Inne dokumenty strategiczne na terenie gminy powinny być spójne z założeniami Strategii i z tych założeń wynikać. W ramach Strategii wyznaczono więc zestaw rekomendacji oraz wytycznych do niniejszych dokumentów.

Strategia została opracowana na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.) oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 324 ze zm.). Zgodnie z informacjami powyżej, w Strategii uwzględniono również wytyczne i regulacje wynikające z dokumentów wyższego rzędu.

2. WYKAZ SKRÓTÓW

BDOT	Baza danych obiektów topograficznych;
CRFOP	Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody;
CUS	Centrum Usług Społecznych;
FENG	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027;
FENIKS	Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027;
FERC	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy na lata 2021-2027;
FERS	Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-2027;
BP	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Wyszogrodzie;
MGOPS	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
SCM	Specjalistyczne Centrum Medyczne
NZOZ CM	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum medyczne” BMC, Przychodnia Lekarska w Wyszogrodzie;
ZGK	Zakład Gospodarki Komunalnej w Wyszogrodzie;
LPR	Lokalny Program Rewitalizacji;
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych;
JCWPD	Jednolite Części Wód Podziemnych;
JST	Jednostka samorządu terytorialnego;
KSRR 2030	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
WOF	Warszawski Obszar Funkcjonalny;
MPZP	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego;
MZP	Mapa zagrożenia powodziowego;
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
NGO	Organizacje pozarządowe (ang. Non-Governmental Organizations);
OSI	Obszary Strategicznej Interwencji;
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020;
POIR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020;
POPC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020;
POWER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020;
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich;
PUP	Powiatowy Urząd Pracy;
PZPWM	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego;
PZR	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym;
SRWM 2030+	Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 + Innowacyjne Mazowsze;
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia);
UGiM	Urząd Gminy i Miasta Wyszogród;
WORP	Wstępna ocena ryzyka powodziowego;
WPF	Wieloletnia Prognoza Finansowa.

3. PODSTAWY FORMALNO - PRAWNE

Niniejsze opracowanie realizowane było w dwóch etapach. Etap I stanowił bazę poznawczą i diagnozę stanu zastanego, a etap II to projekt strategii. Uzyskane w trakcie I etapu dane inwentaryzacyjno-analityczne i studialne, pogłębione analizą i wnioskami stanowiły podstawę do opracowania projektu strategii, którego zadaniem było nie tylko przedstawienie wizji gminy, lecz również sformułowanie zasad jej stopniowego przekształcenia w kierunku stworzenia wydajnego i konkurencyjnego środowiska.

W ramach zwiększenia udziału mieszkańców w tworzeniu strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców Gminy i Miasta Wyszogród. Wynik badania uwzględniono jako materiał pomocniczy w tworzeniu diagnozy społeczno-gospodarczej.

Przy powstawaniu niniejszej strategii wzięto pod uwagę szereg dokumentów planistycznych i strategicznych, związanych bezpośrednio, bądź pośrednio z Gminą i Miastem Wyszogród. Wykorzystano dane m.in. z następujących dokumentów:

- Raporty o stanie gminy za lata 2020 – 2023,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2030 roku,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS),
- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko 2030,
- Narodowy Plan Rewitalizacji oraz projekt Narodowego Planu Rewitalizacji 2022,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Jedną z przesłanek sporządzenia „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku” jest potrzeba dostosowania kierunków i priorytetów rozwojowych dla całej Gminy i Miasta Wyszogród zgodnie z aktualnymi dokumentami strategicznymi, które funkcjonują zarówno na poziomie regionalnym, jak i na poziomie krajowym.

W 2017 roku Rada Ministrów przyjęła Strategię na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Jest to kluczowy dokument państwa w zakresie średnio i długoterminowej polityki rozwoju. Strategia postuluje nowe podejście do polityki rozwoju w oparciu o odpowiedzialność społeczną i równowagę terytorialną. Funkcję wdrożeniową w tym zakresie pełni natomiast Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 przyjęta w 2019 roku, określająca systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej. Jednym z głównych założeń dokumentu jest to, że realizacja w/w polityki będzie w większym stopniu oparta o cele wyznaczone na poziomie krajowym i zasoby własne przy aktywniejszym uczestnictwie rządu oraz aktywnym uczestnictwie samorządu oraz partnerów społeczno-ekonomicznych. W powyższe założenia wpisuje się również Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, która określa w jakim kierunku rozwijać się będzie region mazowiecki. Powiązanie zapisów Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród z tymi dokumentami umożliwi korzystanie z nowych narzędzi polityki rozwoju na szczeblu krajowym i regionalnym.

Zakreślony dla Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród horyzont czasowy jest tożsamy z wyżej wymienionymi dokumentami, analogicznie do Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze został ustalony na rok 2030.

Nowa perspektywa finansowa stanowi realne wyzwanie dla każdego samorządu. To od realizacji dobrze zaplanowanych działań zależy, czy uda się stworzyć fundament w oparciu o nowe założenie polityki spójności jakim jest rozwój endogeniczny mniej zależny od funduszy zewnętrznych.

4. WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEJ DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OBSZARÓW FUNKcjONALNYCH, W TYM WIEJSKICH OBSZARÓW FUNKcjONALNYCH

Diagnoza stanu istniejącego Gminy i Miasta Wyszogród objęła trzy sfery: społeczną, gospodarczą oraz przestrzenną. W ramach analizy poszczególnych sfer uwzględniano zagadnienia odpowiadające nadrzędnej gałęzi, co pozwoliło przygotować szczegółowe dane dotyczące omawianego obszaru.

W pierwszej ze sfer, społecznej, skupiono się na:

- demografii obejmującej liczbę mieszkańców, saldzie ruchu naturalnego wraz z saldem migracji oraz strukturze wieku ludności,
- edukacji obejmującej opiekę nad najmłodszymi mieszkańcami (do lat 3), wychowaniu przedszkolnym, szkolnictwie na etapie szkół podstawowych i ponadpodstawowych,
- czasie wolnym obejmującym ofertę sportową oraz kulturalną w gminie,
- aktywności społecznej,
- bezpieczeństwie publicznym obejmującym działania jednostek Straży Pożarnej oraz Policji,
- pomocy społecznej z uwzględnieniem istniejących problemów i nałogów wśród mieszkańców,
- opiece zdrowotnej,
- dostępie do sieci światłowodowej.

Druga sfera, gospodarcza, uwzględniła następujące zagadnienia:

- przedsiębiorczość oraz lokalny rynek,
- funkcjonujące sektory gospodarki,
- możliwość przeznaczenia terenów pod nieruchomości wraz z potrzebną infrastrukturą,
- istniejący rynek pracy,
- potencjalny rynek pracy,
- sektor rolniczy,
- sektor turystyczny.

Ostatnia sfera, która skupiła się na warunkach przestrzennych, uwzględniała szczegóły dotyczące zagadnień takich jak:

- ogólna charakterystyka geograficzno-środowiskowa gminy,
- stan i jakość powietrza atmosferycznego,
- zasoby mieszkaniowe oraz infrastruktura komunalna z wyróżnieniem sieci techniczno-sanitarnych i informatycznych, a także systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- walory turystyczne obszaru oraz jego rewitalizacja,
- ochrona środowiska w tym OZE,
- infrastruktura drogowa oraz rowerowa,
- infrastruktura transportowa na terenie gminy.

Dodatkowo w ramach Diagnozy przeanalizowano stan finansów jednostki samorządu terytorialnego (gminy), a także nakładów poczynionych w związku z realizacją wielu inwestycji.

Dane przedstawione w Diagnozie pochodziły m.in. z następujących źródeł:

- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS),
- Urząd Gminy i Miasta Wyszogród,
- Raporty o stanie Gminy i Miasta Wyszogród,
- Okręgowa Komisja Edukacyjnej w Warszawie,
- Posterunek Policji w Wyszogrodzie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszogrodzie,

- Powiatowy Urząd Pracy w Płocku,
- Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim (Raport wojewódzki),
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Wyszogrodzie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum medyczne” BMC, Przychodnia Lekarska w Wyszogrodzie.

SFERA SPOŁECZNA:

Gęstość zaludnienia wyniosła w 2023 roku 54,2 os/km², co plasuje gminę znacząco niżej niż średnia wartość krajowa oraz wojewódzka. Analiza sytuacji demograficznej w gminie na przestrzeni ostatnich lat wskazuje na ujemne salda migracji ogólnych oraz wewnętrznych, co świadczy o odpływie ludności do większych ośrodków miejskich oraz za granicę. Wpływ na to mają prawdopodobnie czynniki, które w badaniu ankietowym zostały wskazane przez mieszkańców jako problematyczne: łatwość znalezienia zatrudnienia, możliwości rozwoju kompetencji zawodowych oraz jakość komunikacji

Opieka nad najmłodszymi mieszkańcami gminy (od 3 do 5 lat) –jest na stabilnym poziomie, co ukazuje odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w wysokości 16,8. W porównaniu do pozostałych analizowanych gmin jest to podobna wartość, jednakże wyższa od wartości dla powiatu płockiego o 6,6 i niższa od wartości dla województwa mazowieckiego o 2,7. W roku 2023 w omawianym obszarze mieściło się jedno przedszkolne samorządowe, w którym do 5 oddziałów uczęszczało 120 dzieci. Liczba uczniów korzystających z edukacji w szkołach podstawowych z roku na rok nieznacznie się zmniejsza. Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 13 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto wynosi 93,1. Należy się spodziewać, że wraz z wchodzeniem do szkół kolejnych roczników liczba uczniów będzie maleć (prognozy demograficzne). Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród funkcjonują 3 szkoły podstawowe. Dwie z nich są o charakterze wiejskim, gdzie liczba uczniów nie przekracza 200 oraz jedna o charakterze miejskim, z ilością uczniów powyżej 200. Na terenie Gminy Wyszogród istnieje Zespół Szkół im. Jana Śniadeckiego w Wyszogrodzie, w którego skład wchodzi Liceum Ogólnokształcące w Wyszogrodzie, Technikum w Wyszogrodzie, Branżowa Szkoła I Stopnia w Wyszogrodzie, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Wyszogrodzie, Szkoła Policealna dla Dorosłych w Wyszogrodzie oraz Internat. Badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców wykazały, iż jakość oświaty jest na dobrym poziomie. Wyniki egzaminów kształtują się na poziomie dobrym dla województwa i powiatu. Oświatę w gminie charakteryzuje stabilna kadra nauczycielska.

Na terenie gminy funkcjonuje Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, dysponująca 27,6 tys. woluminów w księgozbiorze. Liczba czytelników na przełomie ostatnich lat znacznie spadła. Odnotowano spadek wartości o 356 czytelników, co daje blisko 38% spadek w porównaniu do roku bazowego. Teren Gminy Wyszogród ze względu na położenie w obszarze o wysokich walorach środowiska przyrodniczego, w tym także obszarach prawnie chronionych, posiada predyspozycje do rozwoju turystyki. W szczególności jej proekologicznych form tj.: agroturystyka i turystyka krajoznawcza. Podstawę do rozwoju zagospodarowania turystycznego na terenie gminy stanowią szlaki turystyczne (piesze i wodne). Istnieje tu również baza agroturystyczna, która wzbogaca ofertę świadczonych usług. Gmina Wyszogród stanowi miejsce relaksu, fascynujących podróży kulturowych oraz generuje korzyści społeczno-gospodarcze dla lokalnej społeczności. Wśród atrakcji turystycznych na terenie Gminy Wyszogród można wymienić:

- Górę Zamkową, która znajduje się ona nad brzegiem Wisły i to właśnie w tym miejscu powstały pierwsze zabudowania obronne miasta. Dziś mieści się tam stanowisko archeologiczne;
- Rynek Wyszogrodu, który zachował średniowieczny układ ulic oraz budynki z XX w.
- Kościół pw. Świętej Trójcy, który powstał w stylu późnobarokowym, we wnętrzu kościoła Świętej Trójcy znajduje się neobarokowy ołtarz, który powstał w II połowie XIX w. ze starszych elementów.
- Klasztor franciszkanów z 1684 r.
- Kościół Matki Boskiej Anielskiej;

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

- Park przy Górze Zamkowej, gdzie można znaleźć tablicę informującą o ciekawej konstrukcji, która przez dziesięciolecia znajdowała się w Wyszogrodzie, tzw. starym moście, który znajdował się w tamtym miejscu i stanowił swego czasu najdłuższy drewniany most w całej Europie;
- Muzeum Wisły Środkowej i Ziemi Wyszogrodzkiej;

Gmina Wyszogród ma bogate dziedzictwo zabytkowe, przyciągające miłośników historii i kultury. Historia osadnictwa na terenie jest nawet jeszcze starsza i sięga VII lub VIII wieku. Grodzisko, kościoły, cmentarze i stanowiska archeologiczne stanowią ważną część lokalnej tożsamości. Odkrywanie tych obiektów pozwala na zagłębienie się w fascynującą historię regionu i cieszenie się jego niepowtarzalnym urokiem.

Według danych Krajowego Rejestru Sądowego na terenie Gminy Wyszogród w 2023 roku funkcjonowało 20 stowarzyszeń, innych organizacji społ. i zawodowych, fundacji, ZOZ, w tym m.in. jednostki ochotniczej straży pożarnej oraz fundacje:

- Fundacja inicjatyw psycho-edukacyjnych po-mocni w Wyszogrodzie;
- Fundacja nowy czas;
- Fundacja rozwoju i promocji Gminy i Miasta Wyszogród;
- Fundacja rozwoju przedsiębiorczości lokalnej;
- Mazowiecka fundacja wspierania przedsiębiorczości im. Mariusza Bieńka.

Stowarzyszenia na terenie gminy:

- KGW w Rębowie Mazowszanki,
- Koło Gospodyń Wiejskich "Drwalandia" w Drwałach,
- KGW "Marcjanie" w Marcjance,
- Stowarzyszenie "razem dla Rębowa";
- Stowarzyszenie lokalna grupa działania "Razem dla rozwoju";
- Stowarzyszenie na rzecz wszechstronnego rozwoju i pomocy mieszkańcom Gminy i Miasta Wyszogród "pomóżmy potrzebującym";
- Stowarzyszenie przyjazna ziemia wyszogrodzka;
- Stowarzyszenie rozwoju ziemi wyszogrodzkiej "wyszogrodzianie";
- Wyszogrodzkie stowarzyszenie promocji i rozwoju.

Zgodnie z danymi BDL GUS wartość wskaźnika „fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców” dla Gminy Wyszogród w 2023 r. wyniosła 6,17, co stanowi najwyższy wynik wśród analizowanych. Średnia wskaźnika w powiecie płockim wynosi 3,83, a w województwie mazowieckim 5,45. Analizując wskaźnik na przestrzeni lat 2017-2023 można zauważyć stabilny, równomierny wzrost wskaźnika na przestrzeni lat. Niewielki spadek wskaźnika w Gminie Wyszogród można zauważyć na przestrzeni lat 2022-2023, gdzie wskaźnik wynoszący w 2022 r. 6,29 spadł do 6,19.

Bezpieczeństwo publiczne w gminie jest zapewniane dzięki funkcjonującym 8 jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych. W 2023 roku jednostki Gminy i Miasta Wyszogród wzięły udział w łącznie 143 akcjach związanych z ratownictwem i pożarami. Spośród wszystkich ankietowanych mieszkańców gminy nikt nie wskazał poziomu bezpieczeństwa publicznego. Może to świadczyć o tym, iż mieszkańcy mają poczucie bezpieczeństwa w miejscu swojego zamieszkania.

Wysoka jakość usług społecznych jest zapewniona dzięki zorganizowanemu systemowi pomocy społecznej, który oferuje szeroki wachlarz usług. Mimo tego z roku na rok odnotowuje się spadek liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Na spadek zapotrzebowania na wsparcie społeczne wskazują dane mówiące o sytuacji demograficznej. W ostatnich latach zauważa się regularny spadek liczby ludności. Wśród dominujących świadczeń wsparcia znalazły się świadczenia na rzecz rodziny do których zaliczamy: Dobry start, Rodzinny Kapitał Opiekuńczy, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, Świadczenie dla rodzin z dziećmi i o charakterze opiekuńczym. Wzrost zapotrzebowania odnotowano dla świadczenia alimentacyjnego. Gmina reaguje na istniejące problemy, uchwalając corocznie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Zostały również przyjęte inne programy socjalne, takie jak: Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2024-2030, a także Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2021-2027. Na terenie gminy, działa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszogrodzie, który oferuje bezpłatną pomoc w zakresie wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, pomocy pokrzywdzonym przestępstwem. Dostępna jest również bezpłatna infolinia dla osób z problemami uzależnień oraz ich rodzin.

Opieka zdrowotna w mieście i gminie zapewniana jest przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Płocku, który w swojej strukturze organizacyjnej posiada oddział Wyszogrodzie przy ul. Płockiej 29 A, 09-450 Wyszogród oraz niepubliczny zakład opieki zdrowotnej "Centrum medyczne" BMC - Przychodnia lekarska w Wyszogrodzie i Specjalistyczne Centrum Medyczne Wyszogród. Mieszkańcy mogą skorzystać z porad lekarzy w ramach świadczeń NFZ, ale również z wizyt prywatnych w poradniach specjalistycznych. Na terenie gminy jest tylko jedna apteka. Na 1 aptekę ogólnodostępną przypada 2594 mieszkańców. Mimo tego przeprowadzone badania ankietowe nie wykazały niezadowolenia z dostępu do opieki medycznej. Może to być spowodowane faktem, iż pacjenci z terenu miasta gminy korzystają z opieki głównie w mieście Wyszogród, co nie stanowi dla nich problemu.

SFERA GOSPODARCZA:

W sferze gospodarczej zauważyć można rosnącą z roku na rok liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców działają tu 83 podmioty gospodarcze. Na przestrzeni 4 lat (2020-2024) zaobserwowano wzrost mikroprzedsiębiorstw oraz nie zauważa się spadku liczby podmiotów w żadnej z klas wielkości przedsiębiorstwa. W związku z tym, możemy zaobserwować zainteresowanie możliwością prowadzenia własnej działalności z jednoczesnym wspieraniem lokalnej gospodarki. Struktura sektorowa lokalnej gospodarki w Gminie Wyszogród wygląda następująco:

- udział działalności pozostałej, w tym głównie usługowej w lokalnym rynku wynosi 72,85%,
- przemysł i budownictwo 23,43%,
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 3,71%.

Struktura ta jest podobna do struktur obserwowanych w pozostałych analizowanych gminach. Jednak w porównaniu do generalnej struktury województwa mazowieckiego, gdzie działalność pozostała, w tym usługowa stanowi 81,6%, przemysł i budownictwo 17,49 %, a rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo mniej niż 1%, można zauważyć pewne różnice. Lokalną charakterystyką jest silna przedsiębiorczość z zakresu pozostałej działalności w tym usług i handlu ok. 73%.

O stabilizacji lokalnej przedsiębiorczości świadczy zwiększająca się liczba nowo powstałych firm, pomimo trudnej sytuacji gospodarczej oraz rosnących kosztów utrzymania przedsiębiorstw (pokłosie pandemii COVID, wojny w Ukrainie oraz wysokiego poziomu inflacji). Możemy zauważyć stabilną sytuację finansową Gminy i Miasta Wyszogród. Dochody, pochodzące z podatków od osób prawnych, fizycznych i innych jednostek w 2023 roku wyniosły 3 462 925,09 złotych.

W 2023 roku wpływy do budżetu gminy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 26,98zł na 1 mieszkańca.

Liczba osób bezrobotnych w Gminie i Mieście Wyszogród, charakteryzuje się trendem spadkowym. W okresie 2017 – 2023 liczba bezrobotnych w gminie spadła o 46 osób. Zarówno kobiety jak i mężczyźni stanowią grupę bezrobotnych mieszkańców w równych proporcjach. Wskaźnik bezrobocia opisujący liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych dla gminy (4,2) Długotrwale bezrobotni stanowią 60,97% wszystkich osób bez pracy, co może wskazywać na brak umiejętności i doświadczenia, a także trudności w dostosowaniu się do obecnego rynku pracy i wymogów pracodawców. Największy odsetek bezrobocia stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej.

Obszary rolnicze na terenie Gminy i Miasta Wyszogród zajmują powierzchnię o wielkości 7 214 ha co stanowi przeszło 73% całkowitej powierzchni. Taka struktura wpływa na liczbę gospodarstw rolnych, których na omawianym terenie zidentyfikowano 820. Na omawianym obszarze pod względem struktury powierzchni hektarów fizycznych dominują głównie małe gospodarstwa rolne. Jest to region typowo rolniczy. Zachodzące zmiany struktury gospodarstw są istotnie zauważalne i postępują w kierunku prawidłowego ich funkcjonowania. W sektorze zasiewów dominują; zboża, kukurydza na paszę, truskawki, warzywa, kalafior, brokuł, pomidory, ogórki, buraki cukrowe i ziemniaki. Zalesienie tych terenów, kompleksy leśne stanowią tu 975 ha co stanowi zaledwie 10% całkowitej powierzchni gminy.

SFERA PRZESTRZENNA:

Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród występują formy ochrony przyrody, takie jak:

1. Obszary Chronionego Krajobrazu:

Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu związany z doliną rzeki Wisły. Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, zgodnie z Rozporządzeniem Nr 14 Wojewody Mazowieckiego z dnia 27 lipca 2006 r. obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, o całkowitej powierzchni 44504 ha, położony jest na terenie powiatu płońskiego w gminie Czerwińsk, powiatu plockiego w gminach: Wyszogród, Mała Wieś, Bodzanów, Słupno, Radzanowo, Stara Biała, Brudzeń Duży, miasto Płock, Słubice i powiatu sochaczewskiego w gminie Iłów.

2. Rezerwat przyrody:

Rezerwat Kępa Antonińska – Powołany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 2 listopada 1994 r. (M.P. z 1994 r. Nr 58, poz. 496, rej. woj. nr 134). Zajmuje powierzchnię 475 ha. Jest to rezerwat faunistyczny, utworzony w celu zachowania ostoi lęgowych rzadkich i ginących ptaków, m.in. sieweczki rzecznej, rybitw i mew.

Rezerwat Kępa Rakowska – Został powołany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 2 listopada 1994 (M.P. z 1994 r. Nr 58, poz. 496), rej. woj. nr 135). Zajmuje powierzchnię 120 ha. Jest to rezerwat faunistyczny stanowiący ostoję lęgowe rzadkich i ginących ptaków, m.in. sieweczki rzecznej, rybitw i mew.

3. Użytki ekologiczne nr 644, 645, 646 i 648 obejmujące tereny zabagniony na siedlisku BMb oraz zabagnione wyrobisko po torfie.

4. Pomniki przyrody występujące na terenie Gminy i Miasta Wyszogród to:

- w mieście Wyszogród: kasztanowiec biały – 2 szt., wiąz szypułkowy – 1 szt.; jesion wyniosły – 1 szt.
- na wiejskich obszarach gminy: dąb szypułkowy w sołectwach: Wiązówka – 4 szt., Ciućkowo – 1 szt., Rębowo – 1 szt. oraz Wilczkowo – 1 szt.

5. Obszary Natura 2000:

5.1. Dolina Środkowej Wisły (PLB140004) -obszar Specjalnej Ochrony NATURA 2000 ustanowiony zgodnie z Dyrektywą Ptaszą Rady Europy (79/409/EWG), o powierzchni 30 777,88 ha. Obszar objęty tą formą ochrony obejmuje zbiorowiska roślinności w nurcie rzeki wraz z cenną awifauną i oddzielony jest od analizowanych terenów wałem przeciwpowodziowym. Ostoja Dolina Środkowej Wisły obejmuje odcinek rzeki pomiędzy Dęblinem a Płockiem. Wisła zachowała tu wyjątkowo naturalny charakter rzeki roztokowej. Na odcinku tym Wisła tworzy liczne wyspy, starorzecza i boczne kanały. Występują tu zarówno wyspy w formie piaszczystych łach, po dobrze uformowane wyspy porośnięte roślinnością zielną. Roślinność reprezentowana przez zbiorowiska terofitów porastające piaszczyste nanosy i szuwarów odznaczają się małym bogactwem florystycznym. Kępy w nurcie rzeki i brzegi porastają zarośla topolowo-wierzbowe będące stadiami sukcesji naturalnej lub wtórnej, są to siedliska

podlegające ochronie. Wielkie piaszczyste łachy są siedliskiem wielu gatunków mew, rybitw i sieweczek. Największe z wysp są pokryte zaroślami wierzbowymi i topolowymi. Brzegi rzeki wraz z terasą zalewową porastają zarośla wikliny oraz łąki i pastwiska. Na niektórych odcinkach pozostały tu również fragmenty dawnych lasów łęgowych złożonych z topól i wierzb. Głównym celem powołania ostoi jest występująca tu cenna z europejskiego punktu widzenia awifauna. W Dolinie Środkowej Wisły gniazduje około 50 gatunków ptaków wodno-błotnych. Występuje tu również 9 gatunków wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt m.in. ostrygojad, podgorzałka i podróżniczek.

5.2. Kampinowska Dolina Wisły (PLH 140029)- specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 o powierzchni 20 659,11 ha. Obszar obejmuje fragment naturalnej doliny dużej rzeki nizinnej o charakterze roztokowym wraz z charakterystycznym strefowym układem zbiorowisk roślinnych reprezentujących pełne spektrum wilgotnościowe i siedliskowe w obrębie obu tarasów. Jednocześnie obszar jest fragmentem jednego z najważniejszych europejskich korytarzy ekologicznych. Roślinność naturalna jest odbiciem cech siedliska oraz klimatu i ma piętno kontynentalne. Szata roślinna odznacza się pewnym stopniem antropogenicznego przekształcenia, reprezentują ją rośliny uprawne: zboża, okopowe, warzywa, zbiorowiska segetalne (chwasty) oraz zadrzewienia i zakrzewienia łąk i przydrożne, zieleń ogrodów przydomowych, parku (sztuczne kombinacje drzew), roślinność łąkowa związana z dolinami cieków i starorzeczami. Kompleksy lasów wzdłuż Wisły powyżej Borowiczek buduje bór sosnowy i mieszany. Miejscami występuje łęg olszowo-jesionowy z olszą czarną, klonem i brzością. W bezpośrednim sąsiedztwie koryta Wisły występują siedliska łęgów wierzbowo-topolowych oraz wiązowo-jesionowych, a także zakrzaczenia w postaci przerośniętej, nieeksploatowanej od lat wikliny. Taras nadzalewowy tworzą siedliska borów mieszanych oraz grądu a w zagłębieniach terenowych występują okresowo podtopione płaty siedlisk łęgowych.

6. Korytarz ekologiczny – Dolina Dolnej Wisły.

7. Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 2451 Subniecka Warszawska – część centralna

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U z 2023 r. poz. 300), gmina Wyszogród, położona na obszarze Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, znajduje się w zasięgu zlewni następujących jednolitych części wód:

- Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP):
 - RW2000102687679 (Płonka do Żurawianki),
 - RW20001027189 (Struga),
 - RW20001027329 (Mołtawa),
 - RW200012275999 (Wisła od Narwi do zb. Włocławek);
- Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd):
 - PLGW200048.

Zalecane działania, według II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW) przypisane do kompetencji gminy to w szczególności: uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy oraz aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP.

Południowa część gminy Wyszogród, zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego o godłach arkuszy: N-34-125-C-c-1, N-34-125-C-c-2, N-34-125-C-d-1, N-34-125-C-d-2, N-34-125-D-c-1 udostępnionych do publicznej wiadomości na Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Infrastruktury w dniu 7 września 2022 r., znajduje się w zasięgu występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 100 lat (Q1%) oraz o występowaniu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 10 lat (Q10%) od rzeki Wisły. Jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią uznaje się obszary zgodnie z definicją w art. 16 ust. pkt.

34 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087t.j.). Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym. Ponadto w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. 2022. poz. 2739), określono główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel główny obejmujący racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego.

Dla zanieczyszczeń tj. dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, tlenków azotu, ozonu, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyłe zawieszonym PM₁₀ odpowiednio poziomy dopuszczalne lub docelowe na terenie strefy województwa mazowieckiego zostały dotrzymane. Rok 2023 był pierwszym rokiem, w którym dotrzymany został poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ dla wszystkich stref województwa mazowieckiego. Oznacza to poprawę jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} w roku 2023 w porównaniu do roku 2022 i 2021 oraz wcześniejszych lat. Na wszystkich stacji pomiarowych w strefie mazowieckiej obserwowany jest spadek stężenia średniorocznego B(a)P.

Poprawa jakości powietrza w roku 2023 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza wynikających m.in. z realizacji programu ochrony powietrza (POP) dla województwa mazowieckiego i uchwały antysmogowej oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych. Ciepłejsze, w porównaniu do wielolecia, miesiące zimowe skutkowały mniejszymi emisjami zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza z indywidualnych źródeł grzewczych. Jednocześnie, wystąpienie w miesiącach zimowych (styczeń-luty oraz grudzień) opadów przewyższających normy wieloletnie oraz częstsze występowanie okresów wietrznych, skutkowało niższymi niż w latach wcześniejszych stężeniami zanieczyszczeń.

Gmina i Miasto Wyszogród należy do obszaru strefy mazowieckiej jakości powietrza (PL1404). Dla zanieczyszczeń tj. dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, tlenków azotu, ozonu, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyłe zawieszonym PM₁₀ odpowiednio poziomy dopuszczalne lub docelowe na terenie strefy województwa mazowieckiego zostały dotrzymane. Rok 2023 był pierwszym rokiem, w którym dotrzymany został poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ dla wszystkich stref województwa mazowieckiego. Oznacza to poprawę jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} w roku 2023 w porównaniu do roku 2022 i 2021 oraz wcześniejszych lat. Na wszystkich stacji pomiarowych w strefie mazowieckiej obserwowany jest spadek stężenia średniorocznego B(a)P.

Poprawa jakości powietrza w roku 2023 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza wynikających m.in. z realizacji programu ochrony powietrza (POP) dla województwa mazowieckiego i uchwały antysmogowej oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych. Ciepłejsze, w porównaniu do wielolecia, miesiące zimowe skutkowały mniejszymi emisjami zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza z indywidualnych źródeł grzewczych. Jednocześnie, wystąpienie w miesiącach zimowych (styczeń-luty oraz grudzień) opadów przewyższających normy wieloletnie oraz częstsze występowanie okresów wietrznych, skutkowało niższymi niż w latach wcześniejszych stężeniami zanieczyszczeń.

Zwiększające się z roku na rok wskaźniki warunków zamieszkania świadczą o rozwijającym się rynku mieszkaniowym Gminy i Miasta oraz poprawiającej się dostępności przestrzeni mieszkaniowej dla mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich 5 lat (2018-2023) wskaźnik określający liczbę mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zwiększył się o przeszło 9%, a średnia powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła do ok 80,3m².² Przeliczając to na powierzchnię przypisaną na jedną osobę, wynosi to średnio 29,06 m². Wskaźnik liczby oddanych mieszkań do użytku w odniesieniu do 1000 mieszkańców wyniósł w 2023 roku 1,3, co jest wartością niższą niż ta dla całego województwa oraz powiatu plockiego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

W roku 2023 na terenie gminy funkcjonowało 16,6 km sieci kanalizacyjnej. Stan ten nie zmienił się od 5 lat. Wartość ta, stanowi ok. 32% korzystających z instalacji ogółu ludności w gminie. Przy takiej ilości sieci kanalizacyjnej, zauważalne są liczby awarii na sieci (18), co świadczy o przeciętnej jakości istniejącej sieci. W roku 2023 długość sieci wodociągowej wynosiła 141,7 km. Możemy zauważyć, że liczba przyłączy wodociągowych nie zmienia się od 5 lat. Średnie zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 roku wynosiło ok. 33,6 m³. Jest to porównywalna wartość do lat poprzednich. Z sieci wodociągowej na koniec 2023 roku korzystało 4 853 mieszkańców gminy. Stanowiło to ok. 92,5% mieszkańców gminy. Natomiast z sieci kanalizacyjnej korzystało około 2531 mieszkańców, co stanowiło 48,3% ogółu mieszkańców.

Wyszogród, pod względem penetracji zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości co najmniej 30 Mb/s, znajduje się w przedziale 80,1% - 100,0% ogólnej penetracji. Dokładnie 91%. Można zauważyć, że Gmina i Miasto ma relatywnie wysoką dostępność szybkiego Internetu. W przypadku penetracji zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, Gmina i Miasto Wyszogród ma niższą penetrację, wynoszącą od 20,1% do 40,0% ogólnej penetracji. Wyszogród jest gminą o średnim dostępie do Internetu. Podobnie jak gminy sąsiednie.

W 2023 roku na terenie Gminy i Miasta Wyszogród usługę odbioru odpadów z terenu nieruchomości zamieszkałych oraz ich zagospodarowanie wykonywana była przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Wyszogrodzie. Dodatkowo, mieszkańcy Gminy i Miasta Wyszogród mogą korzystać z gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Na omawianym terenie w roku 2023 ok. 95% odpadów pochodziło z gospodarstw domowych. Masa odpadów zebranych z terenu gminy na przestrzeni ostatnich 5 lat wzrosła. Wskaźnik uwzględniający masę odpadów zebranych w gminie w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2023 wynosił 262 kg. Na omawianym terenie funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), do którego mieszkańcy mogą dostarczać odpady zebrane selektywnie. W 2023 roku poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 390,51 ton. W roku 2023 osiągnięto natomiast następujące poziomy:

- 36,90% (recykling i przygotowanie do ponownego użycia odpadów komunalnych),
- 35,96% (składowanie odpadów komunalnych),
- 1,27% (ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do składowania).

Wyszogród liczy sobie już prawie tysiąc lat i obok Płocka, Czerwińska nad Wisłą i Czerska należy do najstarszych miast nie tylko Mazowsza, ale i Polski. Bogata historia i obecność dróg krajowych sprawiają, że Gmina Wyszogród przyciąga licznych odwiedzających. Z Warszawy do Wyszogrodu dojedzie się w niewiele ponad godzinę, więc stanowi to cel jednodniowych wypadów mieszkańców stolicy. Piękne krajobrazy, zabytkowe budowle i różnorodne atrakcje zapewniają niezapomniane doświadczenia. Infrastruktura turystyczna, obejmująca zakwaterowanie, restauracje i inne usługi, zapewnia komfortowy pobyt. Gmina Wyszogród ma bogate dziedzictwo zabytkowe, przyciągające miłośników historii i kultury. Historia osadnictwa na terenie jest nawet jeszcze starsza i sięga VII lub VIII wieku. Grodzisko, kościoły, cmentarze i stanowiska archeologiczne stanowią ważną część lokalnej tożsamości. Odkrywanie tych obiektów pozwala na zagłębienie się w fascynującą historię regionu i cieszenie się jego niepowtarzalnym urokiem. Poniżej przedstawiono zestawienie zabytków w miejscowościach gminy.

Komunikacja drogowa na terenie Gminy i Miasta Wyszogród to:

- **dwie drogi krajowe** - 62 i 50, które pozwalają na sprawne przemieszczanie się do Warszawy. Droga nr 62 na odcinku Wyszogród – Wyszaków pełni funkcję Tranzytowej Obwodnicy Warszawy,
- **drogi wojewódzkie** - brak
- **osiem dróg powiatowych** będących w zarządzie Zarządu Dróg Powiatowych w Płocku o łącznej długości ok. 27,05 km;
- **czterdzieści osiem dróg gminnych** o łącznej długości 65,59 km w tym:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

- 23,5 km o nawierzchni utwardzonej,
- 42,09 km o nawierzchni nieutwardzonej,

Poniżej przedstawiono tabelaryczne zestawienie dróg powiatowych i dróg gminnych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.

Tabela 1. Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród

Nr drogi	Przebieg	Obszar	Długość [km]
2963W	Kępa Polska - Podgórze – Rakowo - Wyszogród	Obszar miejski	1,38
2951W	Bulkowo - Kobylniki	Obszar wiejski	1,879
2952W	Wilczkowo-Bodzanów-Słupno	Obszar wiejski	2,846
2954W	Wilkanowo-Gródkowo	Obszar wiejski	1,38
2963W	Kępa Polska – Podgórze – Rakowo - Wyszogród	Obszar wiejski	8,417
2967W	Rębowo - Ciućkowo	Obszar wiejski	4,523
2968W	Rębowo - Orszymowo	Obszar wiejski	2,749
2991W	Kobylniki – Garwolewo - Czerwińsk	Obszar wiejski	1,852
2992W	Chmielewo – Bolino - Garwolewo	Obszar wiejski	2,023

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Wyszogród

Tabela 2. Wykaz dróg gminnych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród

Nowy Numer drogi	Stary Numer drogi	Lokalizacja drogi nazwa drogi / miasto	Długość (w km)
291501W	314201	Słomin-Skarszyn-gr.gminy	2,0
291502W	314202	Słomin-gr.gminy-(Nacpolsk)	1,3
291503W	314203	Słomin-przez wieś	2,6
291504W	314204	Słomin-Kol. Dzierżanowo	1,2
291505W	314205	Bielice-Lasocin-gr.gminy	1,8
291506W	314206	Pruszczyn Nowy-Główczyn-gr.gminy	2,2
291507W	314207	Pruszczyn Nowy-gr.gminy	1,0
291508W	314208	Gródkowo-Bielice-dr.powiatowa nr 2991W	3,7
291509W	314209	dr.powiatowa nr 2969W-Gródkowo-Gawarzec Dolny	0,7
291510W	314210	dr.krajowa nr 50-Rębowo	1,2
291511W	314211	dr.krajowa nr 50-dr.powiatowa nr 2968W	2,3
291512W	314212	Wiązówka-Gródkowo	3,1
291513W	314213	Wiązówka-Bolino	1,3
291514W	314214	Rębowo-Wiązówka	3,1
291515W	314215	Wiązówka-Wyszogród	0,6
291516W	314216	Ciućkowo-gr.gminy-(Arciszewo Nowe)	1,0
291517W	314217	Rębowo-gr.gminy-Arciszewo Stare	2,0
291518W	314218	dr.krajowa nr 62-Drwały	2,0
291519W	314219	Rakowo-Starzyno-Drwały	3,4
291520W	314220	Drwały-Rakowo	3,6
291521W	bn	Wyszogród-Rębowo (od ul. Zamieście do skrzyżowania z dr.krajową nr 50)	0,9
291522W	08001	miasto Wyszogród	0,6
291523W	08002	miasto Wyszogród	0,3
291524W	08003	miasto Wyszogród	0,4
291525W	08004	miasto Wyszogród	0,1
291526W	08005	miasto Wyszogród	0,9
291527W	08006	miasto Wyszogród	0,08
291528W	08007	miasto Wyszogród	0,4
291529W	08008	miasto Wyszogród	0,8
291530W	08009	miasto Wyszogród	1,0

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

Nowy Numer drogi	Stary Numer drogi	Lokalizacja drogi nazwa drogi / miasto	Długość (w km)
291531W	08010	miasto Wyszogród	0,3
291532W	08011	miasto Wyszogród	0,5
291533W	08012	miasto Wyszogród	1,1
291534W	08013	miasto Wyszogród	0,4
291535W	08014	miasto Wyszogród	0,1
291536W	08015	miasto Wyszogród	0,24
291537W	08016	miasto Wyszogród	0,08
291538W	08017	miasto Wyszogród	0,07
291539W	08018	miasto Wyszogród	0,1
291540W	08019	miasto Wyszogród	0,36
291541W	08020	miasto Wyszogród	0,45
291542W	bn	miasto Wyszogród	0,7
291543W	bn	miasto Wyszogród	0,47
291544W	bn	miasto Wyszogród	0,75
291545W	bn	Gródkowo-Bolino dł. 5,408 (od drogi krajowej nr 50 do drogi powiatowej 2969W)	5,4
291546W	bn	Dzierżanowo-Słomin dł. 3,300 (od drogi krajowej nr 50 do granicy gminy)	3,3
291547W	bn	Wilczkowo-Marcjanka dł. 4,144 (od drogi krajowej nr 62 do granicy gminy)	4,1
291548W	bn	DK 62 – Wilczkowo - Rębowo	1,59

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Wyszogród

Na terenie Gminy i Miasta Wyszogród są świadczone usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Gostyninie Sp. z o.o. Dla mieszkańców dostępnych jest 7 linii, które zapewniają transport autobusowy do gmin ościennych, jak i większych ośrodków np. Płocka. Poniżej przedstawiono linie funkcjonujące na terenie gminy:

- Wyszogród Szkoła-Wyszogród Szkoła p.Kobylniki Szkoła;
- Wyszogród Szkoła- Wyszogród Szkoła p.Słomin;
- Wyszogród Szkoła- Wyszogród Szkoła p.Chmielewo;
- Wyszogród Szkoła- Wyszogród Szkoła p.Drwały;
- Wyszogród Szkoła- Wyszogród Szkoła p.Bielice;
- Wyszogród Szkoła- Wyszogród Szkoła p.Wilczkowo;
- Wyszogród Szkoła- Wyszogród Szkoła p.Marcjanka

FINANSE SAMORZĄDOWE:

W latach 2017-2023 zarówno dochody, jak i wydatki budżetowe w gminie miały tendencję rosnącą. Wysokość dochodów budżetowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie i Mieście Wyszogród w 2023 roku wyniosła 6 629,26 zł, co było wartością porównywalną w stosunku do innych gmin. W porównaniu do województwa mazowieckiego i powiatu płockiego, Gmina i Miasto Wyszogród wyróżnia się niską dysproporcją między dochodami budżetowymi a wydatkami. Różnica dla Gminy Wyszogród wynosi 109, 64 zł, a dla województwa mazowieckiego 751,26 zł. Natomiast Wysokość wydatków budżetowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie i Mieście Wyszogród w 2023 roku wyniosła 6 738,9, czyli o 297,21 zł mniej niż w roku poprzednim.

Wpływy do budżetu Gminy i Miasta Wyszogród z podatku PIT w roku 2023 wyniosły 621,61 zł. W porównaniu do roku bazowego, wzrost wyniósł 22,54%. Na tle porównywanych jednostek terytorialnych, wartość z podatku dla Gminy Wyszogród jest niższa niż wartość osiągnięta przez powiat płocki i województwo mazowieckie, jednakże wyższa od wartości dla wielu analizowanych gmin. Natomiast analizując wpływy z podatku CIT można zauważyć wzrost dochodu w stosunku do roku bazowego z 7,09 zł do 26,98 zł.

Podstawowymi kategoriami dochodów gminy są dochody własne, dotacje oraz subwencje i inne środki uzupełniające dochody.

W Gminie i Mieście Wyszogród udział dochodów własnych wyniósł 33,43% i był bardzo zbliżony do udziału dotacji 35,79% oraz subwencji, która stanowiła 30,78% ogólnych dochodów.

Analiza aktywności inwestycyjnej tj. wydatków majątkowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 roku wynosi 1350,57 zł. Nie jest to wartość na wysokim poziomie na przestrzeni ostatnich lat. W roku 2017 wartość ta w gminie była czterokrotnie mniejsza.

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w roku 2023 wyniósł ok 20%. W 2022 roku dla Gminy i Miasta Wyszogród odnotowano wartość wskaźnika samofinansowania(WB7) na poziomie 110,87. Wskazuje on możliwość finansowania wydatków gminy z własnych środków. Im wyższa jest ta relacja, tym mniejsze ryzyko utraty płynności finansowej w związku z nadmiernymi kosztami obsługi zadłużenia, jednak jego wysoka wartość może również świadczyć o niskim poziomie realizowanych inwestycji w stosunku do własnych możliwości. W porównaniu z rokiem 2023 do 2022 roku zaobserwowano tendencję wzrostową wskaźnika, nadal utrzymuje się stosunkowo niski poziom.

Wydatki na oświatę i wychowanie rosną na przestrzeni lat (w 2023 roku osiągnęły 2161,65 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca) i pokrywane są częściowo z subwencji oświatowej z budżetu państwa. Należy jednak podkreślić, że jej wzrost nie pokrył rosnących wydatków na edukację ze strony gminy. To powoduje zwiększające się obciążenie gminy wydatkami edukacyjnymi. W ostatnich pięciu latach pokrycie wydatków gminy subwencją utrzymuje się na stabilnym poziomie w wysokości ok 50%.

4.1. WNIOSKI

Przygotowane wnioski z przeprowadzonej diagnozy zostały sporządzone w oparciu o dane statystyczne, powszechnie dostępne. Jednakże do wytypowania zauważalnych mocnych stron oraz tych wymagających dalszych prac (słabych stron), a także istniejących szans i zagrożeń niezbędne było również zasięgnięcie opinii mieszkańców, czyli osób, które w gminie żyją, mieszkają, zakładają rodziny i pracują, a więc są najbardziej zainteresowanymi jednostkami. W tym celu, zrealizowane zostało badanie ankietowe wśród dorosłych mieszkańców oraz młodzieży szkolnej. Respondenci odpowiadali na pytania anonimowo. Poniżej najważniejsze wnioski z przeprowadzonego badania:

1. Liczba osób, które wskazały na wysoki lub niski poziom zadowolenia z życia na terenie gminy była na zbliżonym poziomie, ale prawie co trzeci mieszkaniec określił ten czynnik na poziomie przeciętnym, dlatego taki ostateczny wniosek z badania został sformułowany.
2. Wysoko ocenione zostały natomiast działania w zakresie rozwoju gminy na przestrzeni ostatnich lat (ponad 2/3 ankietowanych), co świadczy o zadowoleniu i akceptacji prowadzonych prac inwestycyjno-rozwojowych.
3. Oceniając łatwość znalezienia pracy większość respondentów wskazała na duże i bardzo duże trudności w kwestii dostępności miejsc do podjęcia pracy zarobkowej.
4. Ponad 80% ankietowanych oceniło dostęp do rekreacji i wypoczynku na wysokim i bardzo wysokim poziomie.
5. Ankietowani są zadowoleni z poziomu pomocy społecznej, który funkcjonuje na terenie gminy, lecz znalazły się również głosy przemawiające za słabą jakością pracy lokalnych instytucji opieki społecznej.
6. Lokalny rynek usług i sklepów znajduje się na bardzo wysokim poziomie, o czym świadczą wyniki ankiety – ponad 90% mieszkańców pozytywnie oceniło ten parametr.
7. Badani czują się bezpiecznie na terenie gminy, na co wskazało ponad 55% respondentów.

8. Ponad 64% ankietowanych oceniło jakość oświaty na dobrym poziomie, jednak należy również zwrócić uwagę na pozostałych respondentów, którzy uważają, że sytuacja w szkolnictwie na terenie gminy wymaga interwencji.
9. Mieszkańcy, którzy wzięli udział w badaniu, dobrze ocenili dostępność do kultury (ponad 59%), jednakże należy pamiętać, że mogą oni korzystać z takich obiektów w innych, większych ośrodkach miejskich, co mogło mieć wpływ na zakłamanie wyników ankiety.
10. Ocena możliwości rozwoju kompetencji zawodowych wskazała na złą sytuację w perspektywie mieszkańców (ponad 63% odpowiedzi „źle” i „bardzo źle”). Wyniki te pokrywają się z odpowiedziami na pytanie dotyczące łatwości znalezienia zatrudnienia w gminie, co oznacza, że problem z rynkiem pracy wymaga interwencji.
11. Ankietowani wskazali, że jakość komunikacji publicznej jest na słabym poziomie (ponad 66%). Analiza potrzeb mieszkańców powinna dać odpowiedź na pytania dotyczące szczegółowych problemów z transportem.
12. Głosy mieszkańców w zakresie dostępności oferty usług medycznych na terenie gminy były podzielone – 44,6% głosów pozytywnych oraz 47,9% głosów negatywnych. W takiej sytuacji konieczne są dalsze obserwacje tego zagadnienia.
13. Mieszkańcy pozytywnie ocenili jakość oferty kierowanej dla osób starszych, więc można stwierdzić, że jest ona na dobrym poziomie. Pokrywa się to z ogólnie wysoką oceną usług społecznych na terenie Gminy i Miasta Wysogród.
14. Wśród zjawisk negatywnych, które są najbardziej uciążliwe, mieszkańcy wskazali: wandalizm mienia publicznego (25,6%), starzenie się społeczeństwa (17,6%), alkoholizm (17,6%) oraz bezrobocie (7,2%).

4.2. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT pozwala na zidentyfikowanie i sformułowanie podstawowych założeń strategicznych danej jednostki terytorialnej. Stanowi ona podsumowanie przeprowadzonej uprzednio diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta Wysogród. Dzięki jej wykorzystaniu możliwe jest uporządkowanie wszystkich informacji zebranych podczas opracowywania diagnozy.

MOCNE STRONY

1. Wysoka jakość usług społecznych – dobrze zorganizowany system pomocy społecznej i szeroka oferta usług; wynika to zarówno z wyników diagnozy, jak i rezultatu badania mieszkańców
2. Bogata oferta spędzania wolnego czasu dzięki aktywności instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych;
3. Wysoki stopień świadomości obywatelskiej mieszkańców potwierdza frekwencja wyborcza na przestrzeni ostatnich lat;
4. Dostępność edukacji – dostępność infrastruktury przedszkolnej i szkolnej, stabilna kadra nauczycielska,
5. Duża liczba jednostek OSP i ich aktywność – wyższy poziom bezpieczeństwa; łatwość i szybkość reagowania w sytuacjach kryzysowych, związana m.in. z krótkim czasem dotarcia do miejsca zagrożenia;
6. Na terenie gminy nie występuje problem przestępstw gospodarczych i narkotykowych;
7. Korzystne położenie gminy - usytuowanie na styku dróg krajowych, położenie w pobliżu ośrodków funkcjonalnych (Warszawa, Płock);

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

8. Wysoki wskaźnik dostępności przychodni w gminie;
9. Potencjał turystyczny - walory krajobrazowe, potencjał dla turystyki rowerowej, rozwinięta sieć szlaków turystycznych, dostępność obiektów o znaczeniu historycznym;
10. Przedsiębiorczy mieszkańcy – wysoki udział mikro i małych firm w lokalnej gospodarce, wysoko rozwinięte usługi i handel;
11. Niższy w porównaniu do podobnych gmin poziom bezrobocia;
12. Rosnący poziom skanalizowania i zwodociągowania gminy.

SŁABE STRONY

1. Odpływ ludności – niekorzystne wartości współczynników migracji wewnętrznej (do innych ośrodków) i zewnętrznej (zagranicę) – wpływa to na kształtowanie polityki społecznej, edukacyjnej i inwestycyjnej gminy (np. zagrożenie spadającą liczbą dzieci w wieku szkolnymi przedszkolnym).
2. Niekorzystne prognozy demograficzne – oczekiwane zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy (konieczność dostosowania planowania do nowej liczby mieszkańców), zwiększający się udział osób starszych (konieczne ukierunkowanie na inne potrzeby mieszkańców).
3. Poziom nauczania na przeciętnym poziomie w skali regionu - średnia wyników gminy poniżej średniej wojewódzkiej zarówno dla Liceum jak i Technikum w Wyszogrodzie.
4. Ograniczone możliwości rozwoju kompetencji zawodowych - trudność w znalezieniu pracy, niewielka liczba dużych przedsiębiorstw, zatrudniających wielu pracowników.
5. Niedostateczna oferta inwestycyjna - brak stref przemysłowo-inwestycyjnych, czy stref ekonomicznych.

SZANSE

1. Wysoki poziom finansowania krajowego i zewnętrznego dla inwestycji lokalnych, zarówno na poziomie wsparcia dla samorządu, jak i dla inwestorów/lokalnych przedsiębiorców;
2. Wzrastający popyt na usługi czasu wolnego, aktywność sportową, krótkotrwały wypoczynek w pobliżu ośrodków miejskich, rosnące zainteresowanie Polaków turystyką krajową.
3. Promowanie gminy jako miejsca atrakcyjnego turystycznie;
4. Większa świadomość w zakresie ochrony środowiska naturalnego i zachowań proekologicznych wśród młodszych pokoleń;
5. Zmiany pokoleniowe na rynku pracy, rozwój nowych form zatrudnienia;
6. Wzrost wpływów z podatku PIT i CIT wskutek dynamicznego wzrostu gospodarczego;
7. Rozwój technologii informacyjnych, skutkujący wzrostem partycypacji społecznej oraz możliwościami pracy zdalnej.

ZAGROŻENIA

1. Zmniejszające się wpływy z podatków do budżetu samorządu wskutek polityki rządu;
2. Odpływ ludności z terenu gminy do innych gmin do większych ośrodków miejskich;
3. Niestabilna sytuacja polityczna, gospodarcza, międzynarodowa, wpływająca na klimat inwestycyjny i turystyczny;

4. Wysoki poziom oferty inwestycyjnej gmin sąsiednich;
5. Zmiany w polityce podatkowej państwa podnoszące koszty działalności gospodarczej;
6. Brak solidarnościowej polityki UE i krajowej w ramach wprowadzania pakietów klimatycznych na obszarze wspólnotowym;
7. Potencjalny kryzys klimatyczny. Wysokie ryzyko wystąpienia ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz innych sytuacji kryzysowych;
8. Ryzyko załamania w branży turystycznej wskutek niestabilnej sytuacji gospodarczej, inflacji, zubożenia społeczeństwa czy kolejnej pandemii;
9. Rosnące obciążenie dla budżetu gminy z tytułu utrzymania infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej oraz sportowej, m.in. z tytułu wzrostu kosztów mediów.

REKOMENDACJE

1. Modernizacja i rozwój sieci infrastruktury liniowej drogowej.
2. Rozwój sieci infrastruktury liniowej rowerowej.
3. Poprawa warunków opieki zdrowotnej.
4. Rozwój usług gastronomicznych (w tym miejsc do wieczornego wypoczynku).
5. Działalność inwestycyjna w placówki oświatowe.
6. Renowacje obiektów zabytkowych i budynków mieszkalnych.
7. Utworzenie miejsc spędzania czasu wolnego dla młodzieży.
8. Powstanie nowych miejsc pracy.
9. Poprawa dostępności i jakości komunikacji miejskiej.
10. Poprawa jakości kształcenia najmłodszych mieszkańców.
11. Aktywizacja zawodowa długotrwale bezrobotnych.
12. Poprawa dostępności do sieci internetowej.
13. Zwiększenie liczby miejsc pracy w istniejących zakładach.
14. Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu.
15. Rozbudowa i modernizacja oświetlenia drogowego.
16. Działania zmierzające do zminimalizowania liczby bezdomnych.
17. Rozwój infrastruktury turystycznej.
18. Stworzenie możliwości podniesienia kompetencji zawodowych: kursy, szkolenia.
19. Utworzenie obiektów infrastruktury liniowej rowerowej na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.
20. Działania zmierzające do zminimalizowania liczby osób mających problem z alkoholem czy narkotykami.
21. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej.
22. Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.
23. Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych.

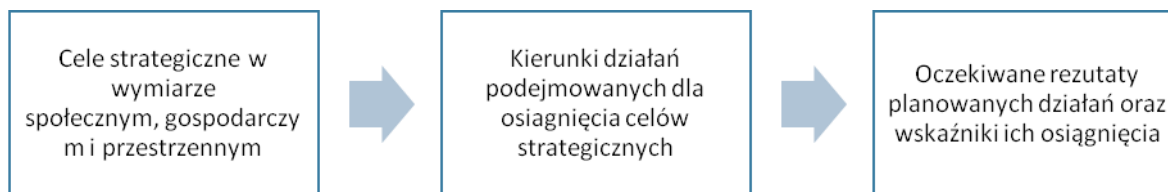
5. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM, KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Niniejszy rozdział stanowi kluczową merytoryczną część Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030. Przy tworzeniu koncepcji rozwoju gminy wykorzystano metodę dedukcji – założenia rozwojowe formułowano od ogółu do szczegółu. Na podstawie Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz badania przeprowadzonego wśród lokalnej społeczności opracowano ogólne założenia rozwojowe w formie wizji i misji. Następnie zdefiniowano cele różnego szczebla oraz docelowe kierunki działań wraz z przypisanymi miernikami.

Opracowana Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej stanowi podstawę do zdefiniowania części strategicznej strategii rozwoju gminy. Zgodnie z Ustawą o samorządzie gminnym, obowiązkowymi elementami każdej strategii rozwoju są: cele strategiczne, kierunki działań oraz oczekiwane mierzalne rezultaty.

Opracowując koncepcję rozwoju gminy wykorzystano doświadczenie samorządu z lat poprzednich. Założenia sformułowano w stosunku do obecnie obowiązujących uwarunkowań oraz uzupełniono je o ekspertyzy i rekomendacje w zakresie kształtowania lokalnej polityki rozwoju.

Rysunek 1. Schemat opracowywania założeń strategicznych dokumentu

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 poz.40 ze zm.)

W Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 poza wyżej wymienionymi elementami ujęto również wizję rozwoju oraz misję. W celu utrzymania spójności w koncepcji rozwoju wykorzystano wizję oraz misję, które obowiązywały w ramach wcześniejszej Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród. Zmodyfikowano je tak, aby odpowiadały wnioskowi z przeprowadzonej Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Wizja rozwoju gminy stanowi docelowy, pożądany wizerunek Gminy i Miasta Wyszogród w perspektywie długoterminowej, czyli w 2030 roku.

WIZJA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD

Gmina i Miasto Wyszogród w 2030 roku to miejsce przyjazne mieszkańcom, inwestorom i turystom.

Obszar, na terenie którego
w poszanowaniu środowiska przyrodniczego
rozwijają się inicjatywy gospodarcze i ekonomiczne.
Miejsce charakteryzujące się dobrym stanem infrastruktury,
dostępnością terytorialną i włączeniem społecznym.

Misja rozwoju gminy to kluczowy element Strategii określający ogólne kierunki rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród. Wskazuje ona również główne wartości gminy, którymi będzie się ona kierowała w procesie osiągnięcia stanu docelowego.

MISJA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD

Dynamiczny i spójny rozwój gminy poprzez
tworzenie atrakcyjnych warunków do życia i pracy
w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców gminy, wspieranie
przedsiębiorczości, kształtowanie ładu przestrzennego,
ochrona i promocja walorów gminy
oraz zrównoważone gospodarowanie jej zasobami.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

Wizja oraz misja rozwoju gminy zostały rozłożone na czynniki i zgodnie z przyjętą metodyką określania koncepcji rozwoju gminy określono cele strategiczne oraz cele operacyjne.

Cele strategiczne i operacyjne sformułowano biorąc pod uwagę zastosowany w Diagnozie podział gminy na sfery (społeczno-gospodarczą oraz przestrzenną). Każdej sferze przypisano konkretne cele rozwojowe. Z uwagi na istotność turystyki dla rozwoju gminy, wymiar gospodarczy ujmuje się przede wszystkim poprzez postrzeganie go jako przez pryzmat turystyki.

Rysunek 2. Cele strategiczne

Źródło: Opracowanie własne

Cele strategiczne to ogólne i długoterminowe cele rozwoju gminy, natomiast cele operacyjne określają sposób osiągnięcia celów strategicznych.

Tabela 3. Matryca założeń strategicznych

CELE STRATEGICZNE	
Cel strategiczny w wymiarze społeczno – gospodarczym: Wysoka jakość życia mieszkańców przy równoległym zrównoważonym rozwoju gospodarczym gminy.	Cel strategiczny w wymiarze przestrzennym: Zapewnienie przestrzeni przyjaznej mieszkańcom, turystom i inwestorom poprzez poprawę stanu środowiska, infrastruktury i racjonalną gospodarkę zasobami.
CELE OPERACYJNE	
Cel operacyjny 1.1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród	Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości życia mieszkańców i warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych
Cel operacyjny 1.2. Integracja międzypokoleniowa mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród	Cel operacyjny 2.2 Nadanie nowych funkcjonalności budynkom
Cel operacyjny 1.3 Wzmacnianie wykorzystania kapitału społecznego subregionu	Cel operacyjny 2.3. Zwiększenie liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków komunalnych w oraz zapewnienie odpowiedniej ilości wody spełniającej obowiązujące wymagania jakościowe.
Cel operacyjny 1.4. Rozwój przedsiębiorczości i podejmowanie działalności gospodarczej	Cel operacyjny 2.4. Poprawa stanu i estetyki budynków na obszarze Gminy i Miasta Wyszogród
Cel operacyjny 1.5 Przygotowanie oferty dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych w zakresie rozwiązań administracyjnych.	Cel operacyjny 2.5. Poprawa stanu infrastruktury i racjonalna gospodarka zasobami.
Cel operacyjny 1.6 Poprawa jakości infrastruktury społecznej dla dzieci w wieku 2 – 5 lat.	Cel operacyjny 2.6. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych
Cel operacyjny 1.7 Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród	Cel operacyjny 2.7 Redukcja emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

Cel operacyjny 1.8	Cel operacyjny 2.8
Podnoszenie kompetencji pracowników w gminie i wysoki poziom zarządzania	Rozwój infrastruktury drogowej na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.
	Rozwój infrastruktury rowerowej jako odpowiedź na zmiany klimatu i politykę klimatyczną Unii Europejskiej
Cel operacyjny 1.9	Cel operacyjny 2.9
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój usług społecznych	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz deszczowej w Gminie i Mieście Wyszogród.
Cel operacyjny 1.10	Cel operacyjny 2.10
Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.	Promocja turystyczna gminy.

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

Tabela 4. Kierunki działań w wymiarze społeczno – gospodarczym.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ	WARTOŚCI DOCELOWE WSKAŹNIKÓW	ROK DOCELOWY
Cel operacyjny 1.1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród	Promowanie innowacyjności wśród mieszkańców.	- Wzrost zainteresowania mieszkańców sprawami gminnymi. - Nawiązanie współpracy z ośrodkami edukacyjnymi i instytucjami otoczenia biznesu. - Turystyczna, przyrodnicza i kulturowa promocja, w tym opracowanie i publikacja wydawnictw promujących lokalne dziedzictwo, produkty i usługi	Liczba przeprowadzonych warsztatów, szkoleń zawodowych i staży.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Wspieranie transferu wiedzy i innowacji w mikroprzedsiębiorstwach i małych firmach z terenu gminy.				
	Współpraca w zakresie organizacji szkoleń zawodowych w odniesieniu do bieżących potrzeb rynkowych.				
	Wsparcie rozwoju społeczno – gospodarczego poprzez rozwój i promocję produktów i usług lokalnych.				
Cel operacyjny 1.2. Integracja międzypokoleniowa mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród	Pobudzanie oddolnych inicjatyw mieszkańców na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz integracji społeczności lokalnej.	- Rozwój integracji międzypokoleniowej. - Eliminacja zjawiska wykluczenia społecznego. - Organizacja spotkań/wydarzeń dla mieszkańców gminy zapewniających integrację społeczną.	Liczba zorganizowanych wydarzeń w celu poprawy integracji społecznej.	1 wydarzenie/ kwartał	2030
	Tworzenie międzypokoleniowych przestrzeni publicznych.				
	Integracja mieszkańców obszaru poprzez wzmocnienie więzi społecznych w oparciu o lokalne dziedzictwo i tradycje.				
Cel operacyjny 1.3. Wzmacnianie wykorzystania kapitału społecznego subregionu	Współpraca w zakresie organizacji szkoleń zawodowych w zakresie bieżących potrzeb rynkowych.	- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego. - Inicjowanie spotkań gospodarczych z krajowymi i zagranicznymi inwestorami i izbami gospodarczymi.	Liczba zorganizowanych spotkań.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Organizacja staży i praktyk przez szkoły.				
	Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych celem wsparcia osób wykluczonych.				

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ	WARTOŚCI DOCELOWE WSKAŹNIKÓW	ROK DOCELOWY
Cel operacyjny 1.4. Rozwój przedsiębiorczości i podejmowanie działalności gospodarczej	Wspieranie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców gminy.	- Szkolenia z zakresu przedsiębiorczości i kreatywności.	Liczba przeprowadzonych szkoleń./ Liczba utworzonych punktów porad./ Ilość założonych działalności gospodarczych.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Wzmocnienie edukacji przedsiębiorczej w szkołach.	- Organizowanie punktów porad prawnych i ekonomicznych w gminie.			
	Aktywizacja zawodowa mieszkańców i rozwój przedsiębiorczości.	- Szkolenia i doradztwo w zakresie podejmowania oraz prowadzenia działalności gospodarczej.			
	Tworzenie miejsc pracy odpowiadających specyfice lokalnej gospodarki.	- Premie na założenie działalności gospodarczej. - Realizacja inwestycji w istniejących firmach na rzecz stworzenia nowych miejsc pracy.			
Cel operacyjny 1.5. Przygotowanie oferty dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych w zakresie rozwiązań administracyjnych	Przygotowanie terenów w MPZP pod zabudowę jednorodzinną.	- Przygotowywanie planów zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniającego potrzeby inwestycyjne gminy.	Liczba utworzonych MPZP w Gminie i Mieście Wyszogród.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Opracowanie planu ulg dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych.				
Cel operacyjny 1.6. Poprawa jakości infrastruktury społecznej dla dzieci w wieku 2 – 5 lat	Budowa przedszkola samorządowego w Wyszogrodzie.	- Zapewnienie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci. - Rozwój zainteresowań wśród dzieci. - Wzrost punktów opieki dla dzieci 2-5 lat.	Liczba utworzonych miejsc pozwalających na rozwój zainteresowań wśród dzieci.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Zakup nowych pomocy przedszkolnych.				
	Budowa placów zabaw tematycznych np. sensorycznych.				
Cel operacyjny 1.7. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród	Wsparcie edukacji ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych, w tym m.in. kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości poprzez wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych.	- Zapewnienie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. - Rozwój kompetencji i zainteresowań wśród dzieci i młodzieży. - Wzrost oraz zmiany kompetencji zawodowych rodziców i opiekunów dzieci, a także osób długotrwale bezrobotnych. - Zmniejszenie się problemu ubóstwa, w tym aktywizacja osób trwale bezrobotnych.	Liczba spotkań, kursów, zajęć dodatkowych.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Podnoszenie efektywności kształcenia poprzez podnoszenie kompetencji kadry pedagogicznej oraz doskonalenie metod nauczania.				

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ	WARTOŚCI DOCELOWE WSKAŹNIKÓW	ROK DOCELOWY
	Rozwój oferty w zakresie usług dotyczących podnoszenia oraz zmiany kwalifikacji zawodowych na różnych etapach życia.				
Cel operacyjny 1.8. Podnoszenie kompetencji pracowników w gminie i wysoki poziom zarządzania	Opracowanie programów szkoleń pracowników w administracji.	- Rozwój oferty w zakresie usług dotyczących podnoszenia oraz zmiany kwalifikacji zawodowych na różnych etapach życia.	Liczba przeprowadzonych kursów i szkoleń dla pracowników w gminie.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Kształtowanie i wspieranie organizacyjnego uczenia się w administracji, poprzez orientację na zewnątrz, współpracę z mieszkańcami.				
Cel operacyjny 1.9. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój usług społecznych	Wspieranie oddolnych inicjatyw.	- Rozwój integracji międzypokoleniowej. - Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.	Liczba nowych miejsc międzypokoleniowych przestrzeni publicznych./ Liczba zorganizowanych wydarzeń w celu poprawy integracji społecznej.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Tworzenie grup wolontariackich, w tym aktywizacja społeczności lokalnej do pomocy.				
	Organizacja spotkań/wydarzeń dla mieszkańców gminy zapewniających integrację społeczną.				
	Tworzenie międzypokoleniowych przestrzeni publicznych.				
	Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez instrumenty ekonomii społecznej.				
Cel operacyjny 1.10. Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków na terenie Gminy i Miasta Wyszogród	Tworzenie i wspieranie działalności lokalnych placówek kultury.	- Zapobieganie niszczenia budynków cennych architektonicznie. - Usprawnienie funkcjonowania obiektów kultury. - Zwiększenie zainteresowania mieszkańców ofertą kulturową.	Liczba wspartych obiektów kultury.	1 obiekt / rok	2030

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

Tabela 5. Kierunki działań w wymiarze przestrzennym.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ	WARTOŚCI DOCELOWE WSKAŹNIKÓW	ROK DOCELOWY
Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości życia mieszkańców i warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych	Zachowanie lokalnego dziedzictwa.	- Odnowa obiektów mających wartość kulturową, historyczną dla obszaru. - Tworzenie, rozwijanie i doposażenie miejsc / obiektów mających na celu upowszechnianie i ochronę lokalnego dziedzictwa obszaru. - Modernizacja, remont lub przebudowa ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	Liczba odnowionych obiektów./ zmodernizowanych obiektów.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Poprawa stanu infrastruktury publicznej, turystycznej i społecznej.				
Cel operacyjny 2.2. Nadanie nowych funkcjonalności budynkom	Modernizacja przestrzeni publicznej.	- Poprawa stanu przestrzeni publicznej. - Odnowa obiektów publicznych. - Nadanie nowej funkcjonalności budynkom zmodernizowanym.	Liczba odnowionych obiektów./ zmodernizowanych obiektów.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Przekształcenie budynków obecnie niewykorzystywanych.				
	Zapobieganie niszczeniu budynków.				
Cel operacyjny 2.3. Zwiększenie liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków komunalnych oraz zapewnienie odpowiedniej ilości wody spełniającej obowiązujące wymagania jakościowe	Ograniczanie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód.	- Kontrole umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych.	Liczba odbytych kontroli.	20/kwartał	2030
	Prowadzenie rejestru przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych.				
Cel operacyjny 2.4. Poprawa stanu i estetyki budynków na obszarze Gminy i Miasta Wyszogród	Modernizacja budynków z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.	- Poprawa bezpieczeństwa w obszarze budynków wymagających napraw/remontu. - Ograniczenie zużycia energii elektrycznej na cele oświetleniowe. - Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy. - Poprawa wartości krajobrazowych terenów rozwijających się turystycznie.	Liczba zmodernizowanych budynków.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ	WARTOŚCI DOCELOWE WSKAŹNIKÓW	ROK DOCELOWY
Cel operacyjny 2.5. Poprawa stanu infrastruktury i racjonalna gospodarka zasobami	Rozwój i modernizacja lokali komunalnych oraz obiektów ochrony zdrowia i ochrony przeciwpożarowej.	- Poprawa warunków mieszkaniowych osób w stanie kryzysu. - Podniesienie poziomu bezpieczeństwa przeciwpożarowego. - Poprawa warunków świadczenia usług zdrowotnych. - Wzrost konkurencyjności gospodarczej gminy. - Spadek poziomu bezrobocia wśród mieszkańców. - Wzrost dochodów do budżetu gminy. - Uzyskanie pozwoleń wodno-prawnych m.in. dla nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, lokalizowanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.	Liczba zmodernizowanych obiektów/ oświetlenia/ infrastruktury drogowej/ uzyskanych pozwoleń wodno-prawnych.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Dostosowanie miejsc świadczenia usług do osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.				
	Rozwój wewnątrz gminnego transportu publicznego.				
	Budowa oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.				
	Zwiększenie działań usprawniających selektywną zbiórkę odpadów.				
	Systematyczne uzbrajanie terenów inwestycyjnych.				
	Zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego.				
Cel operacyjny 2.6. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród	Rewitalizacja i zagospodarowanie miejsc zaniedbanych na cele publiczne.	- Wzrost potencjału turystycznego gminy. - Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego w gminie. - Poprawa jakości życia mieszkańców. - Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców. - Wzmocnienie odporności gminy na zmiany klimatu. - Zwiększenie retencji wodnej na terenie gminy.	Powierzchnia objęta rewitalizacją i zagospodarowaniem. lub Liczba zrealizowanych działań adaptacyjnych.	Zgodnie z zapotrzebowaniem Lub 1/rok	2030
	Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych (np. susze i powódzie).				

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ	WARTOŚCI DOCELOWE WSKAŹNIKÓW	ROK DOCELOWY
Cel operacyjny 2.7. Redukcja emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Rozwój gospodarki opartej na OZE poprzez wsparcie procesu wdrażania OZE w gospodarstwach indywidualnych oraz obiektach użyteczności publicznej.	- Ochrona zasobów gminy. - Zwiększenie jakości życia mieszkańców. - Zmniejszenie kosztów ekologicznych i ekonomicznych wytwarzania energii. - Poprawa stanu jakości powietrza.	Liczba zamontowanych źródeł OZE.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
Cel operacyjny 2.8. Rozwój infrastruktury drogowej na terenie Gminy i Miasta Wyszogród. Rozwój infrastruktury rowerowej jako odpowiedź na zmiany klimatu i politykę klimatyczną Unii Europejskiej	Rozbudowa sieci dróg gminnych i systematyczna poprawa ich stanu technicznego.	- Zwiększenie przepustowości dróg. - Poprawa stopnia wewnętrznego i zewnętrznego skomunikowania gminy. - Wzrost dostępności komunikacyjnej mieszkańców. - Zmniejszenie kosztów społecznych przemieszczania się mieszkańców. - Rozbudowa systemu transportu rowerowego spełniającej "Standardy infrastruktury rowerowej województwa mazowieckiego.¹"	Długość powstałej lub zmodernizowanej gminnej infrastruktury drogowej.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Rozbudowa sieci tras rowerowych, w tym dróg dla rowerów, pasów ruchu dla rowerów bądź wyznaczenie przebiegu drogą w ruchu ogólnym spełniających aktualne standardy infrastruktury rowerowej dla województwa mazowieckiego.				
	Uzupełnianie sieci dróg o chodniki.				

¹ Uchwała nr 1100/333/22 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 28 czerwca 2022 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ	WARTOŚCI DOCELOWE WSKAŹNIKÓW	ROK DOCELOWY
Cel operacyjny 2.9. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i deszczowej w Gminie i Mieście Wyszogród	Rozwijanie sprawnej, wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej oraz deszczowej.	- Zwiększenie dostępności do infrastruktury wodno-ściekowej. - Rozwój działań w zakresie wód opadowych. - Poprawa jakości życia mieszkańców.	Długość powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury kanalizacyjnej, wodociągowej i deszczowej. Stosowanie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej. Dostosowanie zapisów w dokumentach planistycznych	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.	- Wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. unikanie nawożenia, składowania nawozów i kiszonek w pobliżu cieków. - Prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, w tym: prowadzenie prac przeciwozyjnych, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochrona i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.			
	Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych.	- Dostosowanie w dokumentach planistycznych zapisów mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych.			
Cel operacyjny 2.10. Promocja turystyczna gminy	Intensyfikacja działań turystycznych z organizacjami turystycznymi szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.	- Wirtualizacja atrakcji turystycznych w gminie. Tworzenie ulotek z informacjami turystycznymi. - Organizowanie imprez tematycznych.	Liczba utworzonych informatorów/ kalendarza wydarzeń.	Zgodnie z zapotrzebowaniem	2030
	Promowanie turystyki weekendowej, rodzinnej i specjalistycznej.	- Możliwość wirtualnego zwiedzania gminy. - Popularyzacja turystyki rowerowej w gminie.			

Źródło: Opracowanie własne

6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy i Miasta Wyszogród jest rozumiany jako docelowy układ następujących elementów składowych przestrzeni:

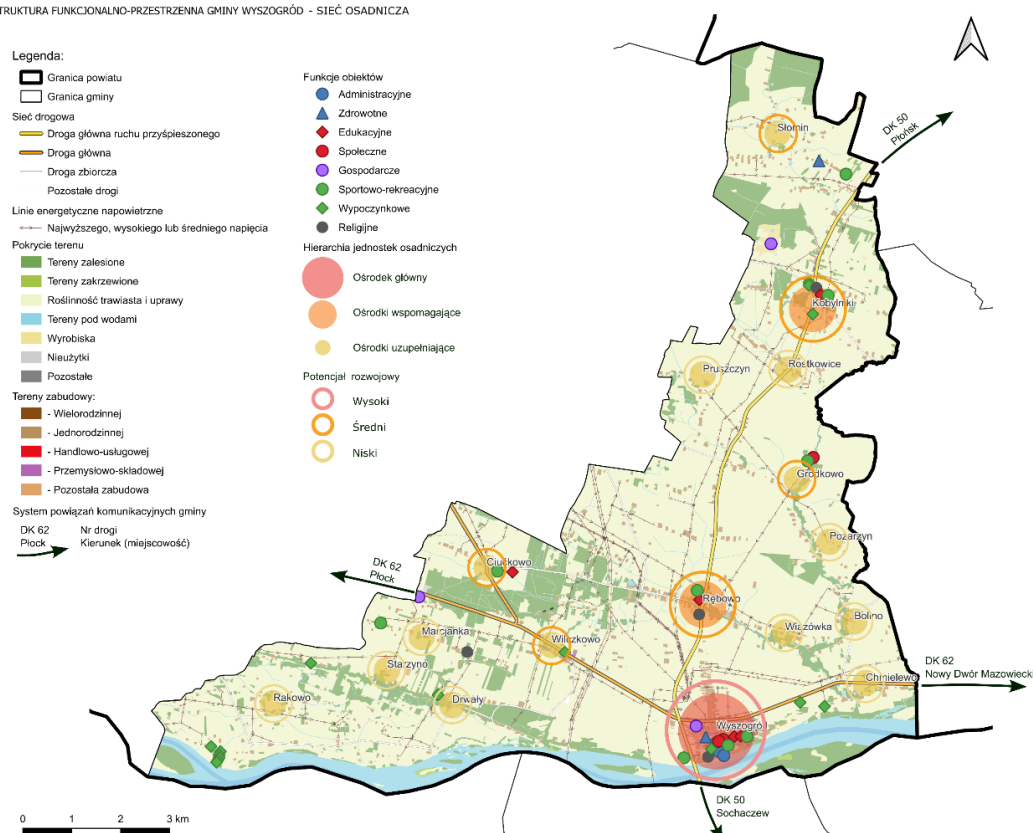
- struktury sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
- systemu powiązań przyrodniczych,
- głównych korytarzy i elementów sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
- głównych elementów infrastruktury technicznej i społecznej.

6.1. STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ

Strukturę sieci osadniczej Gminy Wyszogród wyznaczają jednostki osadnicze: miasto i wsie gminne, rzeźba terenu oraz sieć komunikacyjna. Na podstawie zasady funkcjonowania poszczególnych elementów tej sieci i zależności pomiędzy nimi wyznacza się następującą hierarchię jednostek osadniczych:

- Ośrodek główny – Miasto Wyszogród
 - stanowi serce gminy ze względu na nagromadzenie funkcji oraz atrakcyjne położenie;
- Ośrodki wspomagające
 - dobrze skomunikowane ośrodki pełniące co najmniej trzy kluczowe funkcje w gminie;
- Ośrodki uzupełniające
 - pozostałe wsie gminne pełniące zróżnicowane funkcje rozproszone na obszarze gminy.

STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY WYSZOGRÓD - SIEĆ OSADNICZA

Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – sieć osadnicza

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k

Główny ośrodek - Miasto Wyszogród położony jest w obrębie skrzyżowania ważnych szlaków komunikacyjnych. Drogi krajowe nr 50 i 62, krzyżujące się w północno-zachodniej części miast, prowadzą do większych ośrodków regionalnych – miast powiatowych: Płocka, Płońska, Nowego Dworu Mazowieckiego i Sochaczewa. Wyszogród jest siedzibą gminy, pełni role administracyjne, zdrowotne, edukacyjne, społeczne, sportowo-rekreacyjne, wypoczynkowe i sakralne. Wyszogród ma wysoki potencjał rozwojowy zarówno w kontekście rozwoju zabudowy mieszkaniowej i lokowania działalności usługowej.

Wyszogród położony jest w rejonie rzeki Wisły, dlatego w południowej części objęty jest obszarem szczególnego zagrożenia powodzią dla zalewu wodą Q1% oraz dla zalewu wodą Q10%, a także możliwym występowaniem osuwisk. Zgodnie z art. 166 pkt. 10 Ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym. W przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne. Zasadnym jest kierowanie zabudowy w głąb gminy - w kierunku północnym. Kształtowanie sieci osadniczej w pierwszej kolejności powinno odbywać się poprzez dogęszczanie zabudowy miejskiej ograniczając ekspansję na atrakcyjne przyrodniczo tereny, lasy oraz obszary chronionego krajobrazu. Powinno także stać w równowadze z działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu oraz ochrony środowiska. Nowe obszary zabudowy należy rozwijać wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz uzupełniać o tereny z przeznaczeniem usługowym.

Ośrodki wspomagające - Rębowo i Kobylniki znajdują się przy drodze krajowej nr 50. Pełnią funkcje edukacyjne, sakralne oraz sportowo-rekreacyjne. Kobylniki pełnią dodatkowo funkcje wypoczynkowe i gospodarcze – kopalnia kruszywa, która po zakończeniu działania może pełnić funkcje rekreacyjne. Rozwój sieci osadniczej warunkowany jest tutaj przez dostępność komunikacyjną i infrastrukturalną.

Pozostałe wsie gminne stanowią sieć ośrodków uzupełniających. Pełnią one zróżnicowane funkcje punktowo rozproszone po obszarze gminy. Spełniają głównie funkcje mieszkaniowe: rolnicze, zagrodowe i letniskowe uzupełnione przez pojedyncze obiekty m.in. usługowe, sakralne, gospodarcze.

Potencjał rozwojowy dla ośrodków wspomagających i uzupełniających określono na poziomie średnim dla wsi: Rębowo, Kobylniki, Słomin, Grodkowo, Wilczkowo i Ciućkowo oraz niskim dla pozostałych wsi gminnych. Głównymi czynnikami wpływającymi na ocenę potencjału są: położenie miejscowości, w tym dostępność do infrastruktury drogowej, a także możliwość rozwoju oraz kumulacji występowania obiektów usługowych, edukacyjnych i rekreacyjnych. Głównymi ograniczeniami w rozwoju sieci osadniczej mogą być obszary chronione, w tym cenne środowiskowo, krajobrazowo i kulturowo.

Docelowy kształt sieci osadniczej Gminy Wyszogród to harmonijny układ zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej wkomponowany w zdrowe środowisko przyrodnicze, oparty na szkieletie sieci drogowej i uzupełniony płodnymi terenami uprawnymi.

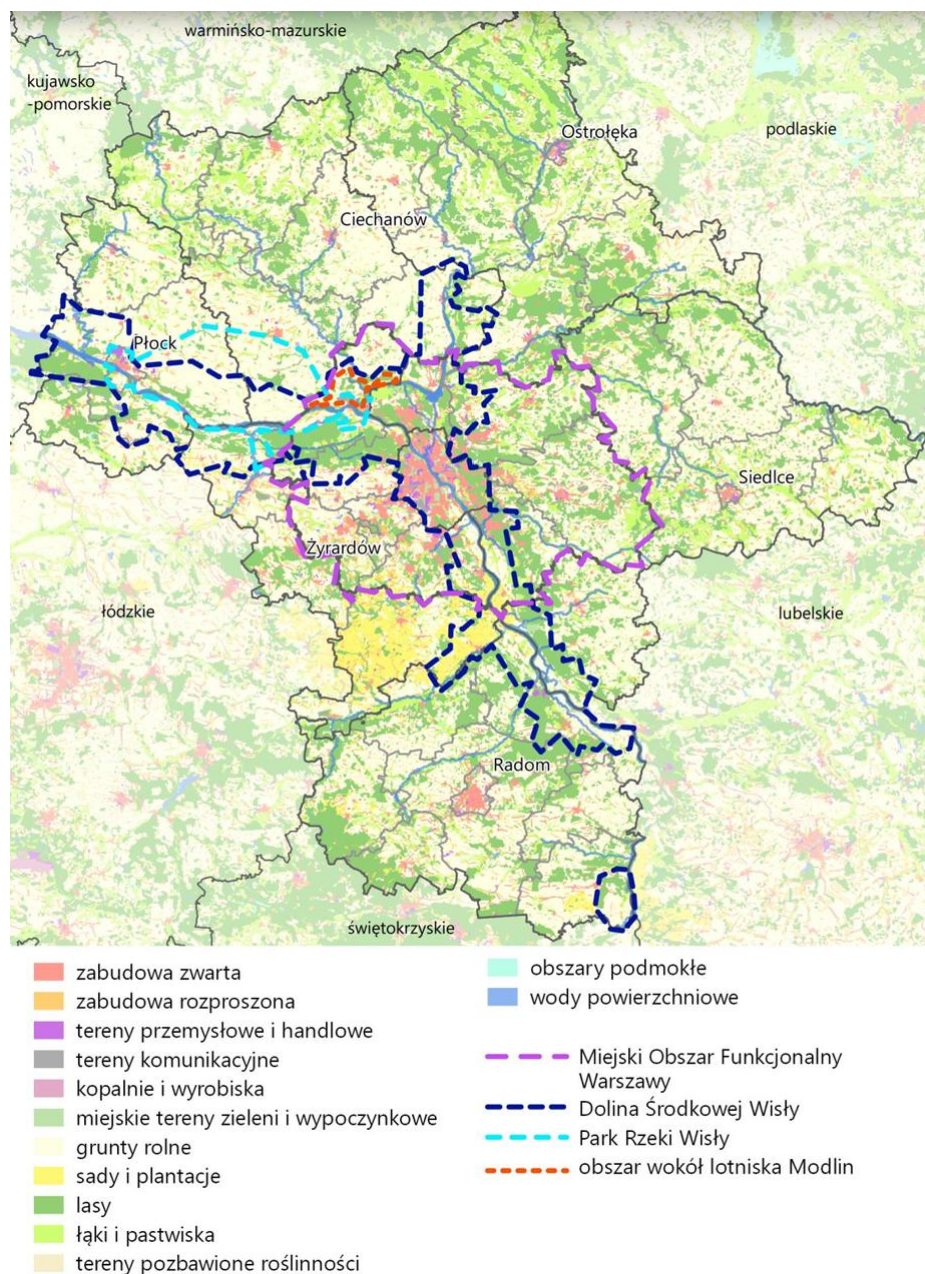
Wśród struktur funkcjonalno-przestrzennych województwa mazowieckiego wskazanych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, wyróżnia się:

- Miejski Obszar Funkcjonalny Warszawy, do którego adresuje się działania zgodne z Planem MOFW, będącym integralną częścią Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego;
- Dolinę Środkowej Wisły, dla której niezbędne jest zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego, działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu oraz wykorzystaniem gospodarczym Wisły zgodnie z ustawą Prawo Wodne²⁵;
- Park Rzeki Wisły (Vistula River Park), do którego adresuje się działania zgodne ze Studium Programowo-Przestrzennym dla terenów nadrzecznych Wisły położonych w województwie mazowieckim, w Regionie Wodnym Środkowej Wisły;

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

- obszar wokół Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin, do którego adresuje się działania zgodne z Regionalnym zintegrowanym planem policentrycznego rozwoju obszarów wokół Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa/Modlin.

Miasto i Gmina Wyszogród należą do Parku Rzeki Wisły, jego lokalizacja została przedstawiona na poniższym rysunku, a następnie został ona szczegółowo scharakteryzowany.

Rysunek 4. Struktury funkcjonalno - przestrzenne województwa mazowieckiego

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Koncept Parku Rzeki Wisły obejmuje obszar szczególnego potencjału rozwojowego regionu (rzeka, tereny rolnicze, zaplecze usługowo-produkcyjne, tereny rekreacyjne, obszary dziedzictwa kulturowego itd.; łącznie około 1 868 km²). Ma on konkretny wymiar przestrzenny, społeczny, gospodarczy i organizacyjny. Jest to również obszar wymagający rozwiązania specyficznych dla niego problemów, po to by uchronić i uruchomić niezbędne dla jego rozwoju zasoby. Proponowane w niniejszym materiale podejście do dalszych prac dla tego obszaru, tworzy podbudowę do utworzenia Parku Rzeki Wisły w formule zinstytucjonalizowanej. Jego

powstanie i funkcjonowanie powiązane jest nie tylko z realizacją istniejących projektów. Park Rzeki Wisły tworzyć ma mechanizm uruchamiania i realizacji nowych, dobrze zaplanowanych i zarządzanych projektów w przyszłości. Celem utworzenia Parku Rzeki Wisły jest wzmocnienie gospodarczego, przestrzennego i społecznego rozwoju tego obszaru w oparciu o możliwości jakie stwarzają m.in. tereny nadbrzeżne Wisły. W kategoriach społeczno-gospodarczych Park Rzeki Wisły tworzyć ma przestrzeń dla rozwoju ścieżki kariery młodych przedsiębiorców, a tym samym sprzyjać ich przyciągnięciu oraz zatrzymaniu na tym obszarze. Koncepcja stawia przede wszystkim na synergiczny efekt podejmowanych na obszarze Parku Rzeki Wisły działań, inicjatyw i projektów.

Koncepcja oraz przyszły model organizacyjny Parku Rzeki Wisły powinien być postrzegany jako wspólna przestrzeń do działania, otwierająca możliwości budowania partnerstwa także z podmiotami spoza sektora samorządowego. Aby Park Rzeki Wisły mógł tworzyć realną przestrzeń do współpracy i realizacji projektów pod wspólną marką regionalną, wymagane jest podjęcie kilku kluczowych działań przygotowawczych. Są one niezbędne do podjęcia świadomej decyzji na temat docelowego modelu organizacyjno-prawnego Parku Rzeki Wisły. Dotyczą one m.in. wypracowania formy i zasad współpracy, określenia roli poszczególnych partnerów i ich związania wzajemnymi zobowiązaniami, zaangażowania środków we wspólnie realizowane przedsięwzięcia itd. Zasadniczą rolę odgrywa tutaj zaufanie, co do trwałości podjętej inicjatywy oraz sprawne i otwarte komunikowanie się zarówno w strukturze urzędu jak i poza nim.

Park Rzeki Wisły jest działaniem pilotażowym regionu Mazowsza. Może być dla innych regionów przykładem osiągania efektu synergii, łączenia działań projektowych z budowaniem efektywnego partnerstwa oraz organizacji zdolnej zarządzać tym procesem w przyszłości. Jego znaczenie i rola zdefiniowane zostały w następujących kategoriach działań:

1. modelu organizacyjnego,
2. strategicznych,
3. przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych,
4. edukacyjno-kulturalnych,
5. gospodarczych.

W wymiarze lokalnym i regionalnym Park Rzeki Wisły znaczy zdecydowanie więcej niż realizacja jednostkowych projektów. To przede wszystkim sprawnie zarządzana organizacja z jasnym kierunkiem i program rozwoju, zdolna do inicjowania i realizowania inicjatyw w partnerstwie samorządowym i prywatnym.

6.2. SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

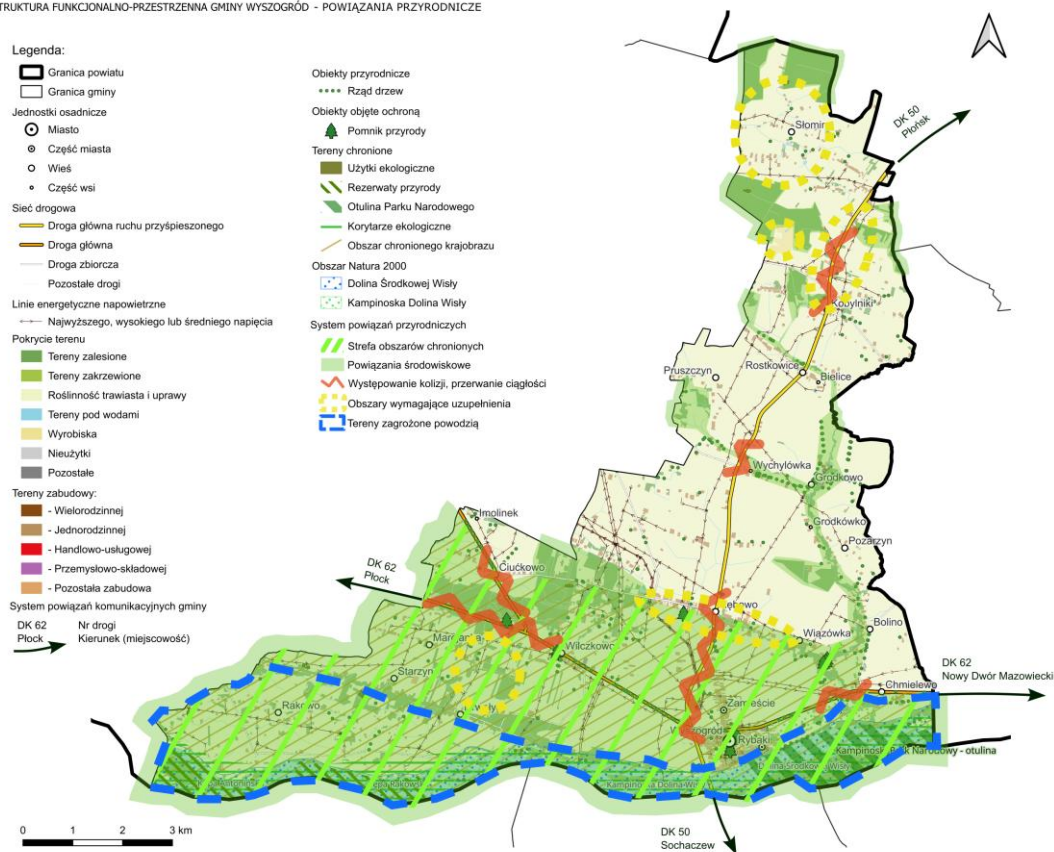
Na system powiązań przyrodniczych Gminy Wyszogród składają się przede wszystkim tereny zalesione, zakrzewione oraz cieki wodne. Elementy te tworzą sieć korytarzy ekologicznych i umożliwiają sprawne przemieszczanie się zwierząt. Na terenie gminy znajduje się wiele obszarów cennych przyrodniczo, objętych ochroną prawną, w tym: otulina Parku Narodowego, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, rezerваты przyrody i pomniki przyrody. Te wyróżniające się w skali krajowej ekosystemy stanowią wartościowy zasób ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych wypoczynkiem i turystyką, a co za tym idzie rozwój tych funkcji gminy.

Wyróżnia się następujące obszary przyrodnicze:

- **Obszary chronione** - obszary objęte szczególną opieką i monitorowaniem;
- **Obszary powiązań przyrodniczych** - korytarze ekologiczne stanowiące o ciągłości przyrody;
- **Obszary kolizyjne** - tereny, na których występuje przerwanie ciągłości powiązania i ryzyko negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze;

- **Obszary wymagające uzupełnienia** - tereny, na których zdiagnozowano przerwanie lub konieczność dogęszczenia ekosystemów;
- **Obszary zagrożone powodzią** - obszary szczególnie narażone na zalewanie, które podlegają określonej zagospodarowaniu wg przepisów Ustawy Prawo Wodne, Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły.

STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY WYSZOGRÓD - POWIĄZANIA PRZYRODNICZE

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – powiązania przyrodnicze

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k

Atrakcyjność zasobów przyrodniczych wzrośnie wraz z poprawą stanu środowiska. Nierozłącznym, w procesie rozwojowym Gminy Wyszogród i kształtowaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej, jest nawiązywanie do istniejących systemów ekologicznych oraz rozwijanie funkcji zgodnych z predyspozycjami środowiska.

Docelowo, w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy Wyszogród, system powiązań przyrodniczych to bogaty i zdrowy ekosystem współgrający z otoczeniem, uodporniony na ekstremalne warunki atmosferyczne. Ten nieprzerwany układ roślinności i wód powierzchniowych sprawia, że przemieszczanie fauny odbywa się w sposób bezpieczny, mieszkańcy mogą cieszyć się atrakcyjnymi warunkami do życia, a turyści chętnie odwiedzają gminę i w nieinwazyjny sposób obcują z naturą.

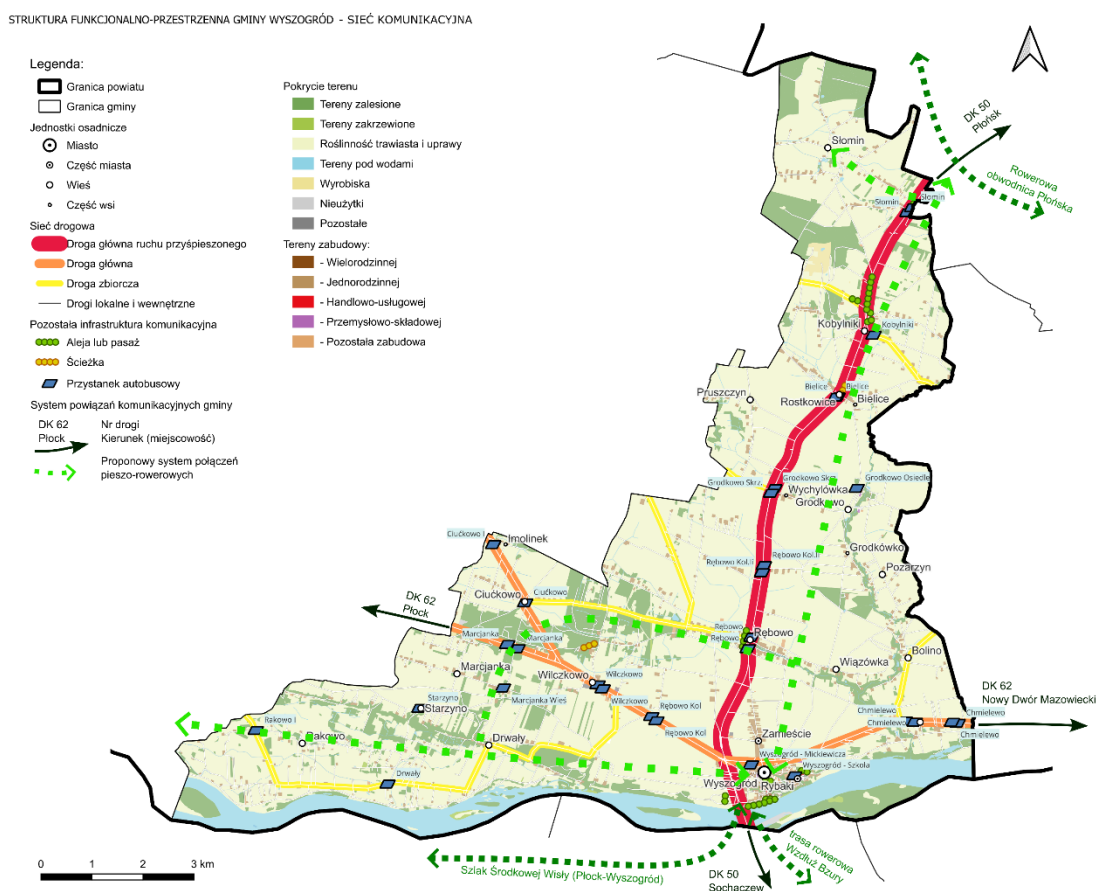
6.3. GŁÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI KOMUNIKACYJNEJ

Układ drogowy Gminy Wyszogród oparty jest na krzyżujących się w rejonie Miasta Wyszogród drogach krajowych: DK50 – droga główna ruchu przyspieszonego oraz DK62 – droga główna. Uzupełnienie stanowią drogi zbiorcze łączące poszczególne miejscowości wraz z drogami niższej klasy doprowadzającymi i odprowadzającymi ruch do i z poszczególnych nieruchomości.

Najbliższe trasy rowerowe znajdują się:

- od północy: trasa rowerowa „obwodnica Płońska”,
- od południa:
 - prowadząca od Wyszogrodu, przez Wisłę do Sochaczewa trasa rowerowa „wzdłuż Bzury”,
 - po południowej stronie Wisły biegnie „Szlak Środkowej Wisły” łącząca Wyszogród z Płockiem.

Sieć dróg dla rowerów i pieszych w gminie jest słabo rozwinięta. Docelowy układ powinien zostać uzupełniony o sieć bezpiecznych chodników oraz wyznaczonych dróg dla rowerów. Wraz z rozwojem turystyki zasadne jest poprowadzenie trasy rowerowej łączącej pobliskie trasy w układzie południkowym. Dodatkowym elementem uatrakcyjnającym może być także połączenie wzdłuż Wisły wraz z odgałęzieniem w kierunku wsi Rębowo.

Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – sieć komunikacyjna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k

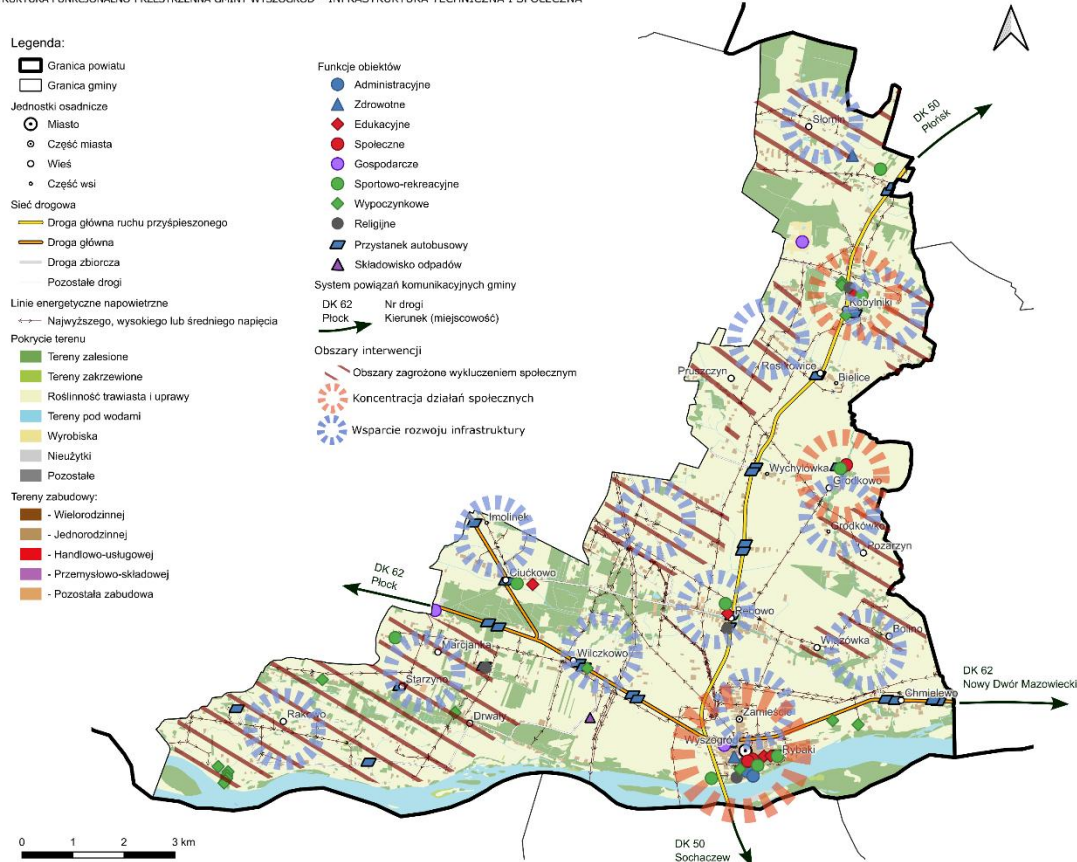
Docelowy układ komunikacyjny Gminy Wyszogród to sieć hierarchicznie rozprawdzających ruch samochodowy dróg wraz z bezpiecznymi połączeniami pieszymi i wyznaczonymi trasami rowerowymi łączącymi najważniejsze ośrodki edukacyjne, zdrowotne, kulturowe i społeczne. Ruch kołowy w minimalnym stopniu oddziałuje na otoczenie ze względu na zastosowanie pasów izolacyjnych np. w postaci terenów zieleni lub szpalerów drzew i krzewów z uwzględnieniem braku ograniczania widoczności na drodze. Siatka połączeń komunikacji zbiorowej dostosowana do potrzeb społeczności pozwala na za przeciwdziałanie wykluczenia społecznego mieszkańców. Wszystkie elementy są w dobrym stanie technicznym i sprawnie współdziałają wspierając rozwój społeczny, gospodarczy oraz uatrakcyjnając gminę dla rozwijającej się turystyki.

6.4. GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Gmina charakteryzuje się wysokim odsetkiem mieszkańców w wieku poprodukcyjnym oraz ujemnym saldem migracji. Te niekorzystne trendy wymagają dostosowania polityki społecznej, infrastruktury i oferty usług lokalnych do potrzeb społeczeństwa. Istnieje także potrzeba wykorzystania atutów gminy do zachęcenia nowych mieszkańców do osiedlenia się na jej terenie, w celu zrównoważenia strat związanych z odpływem ludności do większych miast. Pozytywnie na odbiór gminy może wpłynąć zinwentaryzowana aktywność organizacji pozarządowych.

Mieszkańcy narażeni na wykluczenie społeczne zamieszkują obszary nie tylko o niskiej dostępności komunikacyjnej, ale także infrastruktury technicznej. Ponadto zjawisko to może dotyczyć mieszkańców obszarów, na których zidentyfikowanych problemy społeczne takie jak bezrobocie, problemy w rodzinie oraz problemy zdrowotne. Polityka społeczna Gminy Wyszogród kieruje działania na podniesienie jakości życia obecnych mieszkańców oraz zapewnienia dobrobytu dla przyszłych pokoleń.

STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY WYSZOGRÓD - INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA

Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – infrastruktura techniczna i społeczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k

Docelowy układ struktury funkcjonalno-przestrzennej uzbrojony jest w podstawowe elementy infrastruktury technicznej pozwalający na sprawny i nieprzerwany przesył. Zaspokajanie bieżących potrzeb przez mieszkańców jest efektywne, a możliwość załatwienia podstawowych spraw nie wymaga nadprogramowych podróży samochodowych. Aktywnie działające ośrodki społeczne, kulturowe i wypoczynkowo-rekreacyjne wspierają integrację lokalnej społeczności. Ośrodki zdrowia i pomocy społecznej świadczą usługi na najwyższym poziomie, realizując programy pomocowe dostosowane do potrzeb mieszkańców. Oferta świadczonych usług jest poszerzana, a kadra wykwalifikowana.

7. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Prowadząc politykę przestrzenną dla Gminy i Miasta Wyszogród w latach 2024-2030 należy dążyć do zachowania istniejących układów przestrzennych i obiektów o wartościach kulturowych oraz przyrodniczych. Ponadto, istotnym celem przyświecającym przekształcaniu przestrzeni jest zapewnienie efektywnego i zrównoważonego rozwoju. Pomimo, że w okresie obowiązywania Strategii nie zakłada się radykalnych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy i Miasta to ich harmonijny rozwój uwarunkowany jest przez szereg aspektów opisanych w niniejszym rozdziale.

7.1. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Zasoby środowiska przyrodniczego takie jak: powietrze, przyroda i krajobraz należy eksploatować w taki sposób, aby przyszłe pokolenia miały do nich nie pogorszony dostęp, czyli pozostawić w jak najmniej zmienionej formie. Utrzymanie sprawiedliwości międzypokoleniowej to element zrównoważonego rozwoju, dlatego wszelkie zasoby wymagają pielęgnacji oraz ochrony.

W ramach działań ochronnych przewiduje się m.in.:

- zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców²,
- podejmowanie działań racjonalizujących gospodarowanie zasobami, m.in.: wodą, energią elektryczną, ciepłem i paliwami gazowymi,
- ochronę wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków, a także jej oczyszczanie,
- realizację działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, pielęgnacja zdolności retencyjnej terenów,
- zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych
- zabezpieczanie roślinności przed niszczeniem i degradacją,
- redukcję emisji zanieczyszczeń powietrza,
- zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii,
- dążenie do efektywnego zagospodarowania przestrzennego,
- utrzymanie istniejących walorów krajobrazowych,
- rozwój rolnictwa ekologicznego,
- selekcja odpadów, a także wykorzystanie surowców wtórnych,
- rekultywacja wysypisk śmieci i składowisk odpadów,
- sukcesywną, dokładną i ostrożną utylizację odpadów szkodliwych.

²Zgodnie z celem operacyjnym 1.1. Strategii Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2023-2027 (Uchwała 396/XLII/2022 z dnia 21.12.2022 r.)

7.2. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Gmina Wyszogród posiada bogate dziedzictwo zabytkowe, które przyciąga miłośników historii i kultury. Historia osadnictwa sięga VII lub VIII wieku, a odkryte grodziska, osady, obiekty sakralne, cmentarze i stanowiska archeologiczne stanowią ważną część lokalnej tożsamości.

Wszelkie zabytki, dziedzictwo kulturowe oraz dobra kultury współczesnej zasługują na objęcie należyłą ochroną. Zachowanie wartości historycznych, naukowych, a także artystycznych w jak najlepszym stanie stanowi ważne zadanie dla samorządu, ale także społeczeństwa, ponieważ świadczą one o dziedzictwie, upływie czasu oraz historii. Wśród najcenniejszych dóbr o znaczeniu ponadlokalnym występujących na terenie Gminy i Miasta Wyszogród wyróżnia się:

- Otulinę Kampinoskiego Parku Narodowego,
- obszar osiedleńczy (holenderski) w Wyszogrodzie – cenny krajobraz kulturowy w skali kraju,
- wskazane w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (Uchwała nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19.12.2018 r.) układy proponowane do objęcia prawną ochroną:
 - Miejscowość Rębowo – wartościowy układ ruralistyczny,
 - Miasto Wyszogród - wartościowy układ urbanistyczny.

Zalecane ochrona i opieka nad dziedzictwem kulturowym, zabytkami oraz dobrami kultury współczesnej obejmuje m.in takie działania jak:

- kreowanie oraz zachowanie ładu przestrzennego;
- działania wspierające budowaniu tożsamości kulturowej regionu;
- renowacja, rewitalizacja, rewoloryzacja oraz ochrona obiektów historycznych i o znaczeniu symbolicznym;
- opieka nad obiektami zabytkowymi, nadanie im charakteru turystycznego oraz edukacyjnego;
- wspieranie działań edukacyjnych, naukowych, a także turystycznych, w tym współpraca z ośrodkami naukowymi;
- eksponowanie w strukturze przestrzennej cennych zasobów;
- kształtowanie przestrzeni publicznych w nawiązaniu do charakteru i tradycji miejsca.

7.3. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIE SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Zmiany w strukturze zagospodarowania terenów należy podejmować zgodnie z zasadami ładu przestrzennego. W celu minimalizowania występowania negatywnych skutków rozpraszania zabudowy zasadne jest dążenie do uzupełniania zabudowy w ciągach istniejącej struktury oraz dążenie do ochrony terenów otwartych. Nowa zabudowa mieszkaniowa powinna spełniać podstawowe warunki:

- powinna powstawać w poszanowaniu środowiska oraz z uwzględnieniem wszelkich warunków gruntowych terenu. Należy ograniczyć powstawanie nowej zabudowy mieszkaniowej na terenach zalewowych, osuwiskowych, leśnych, a także na terenach o wysokich walorach przyrodniczych i na wysokiej jakości glebach;
- nową zabudowę mieszkaniową należy, w miarę możliwości gruntowych, lokalizować w rejonie istniejącej infrastruktury (transportowej, technicznej i społecznej). Jest to istotny aspekt pozwalający na redukcję występowania zjawiska wykluczenia społecznego, ale także ograniczający koszty budowy nadmiernej liczby kilometrów infrastruktury dla gminy.

7.4. ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO W ROZUMIENIU USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2003 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM

Handel wielkopowierzchniowy zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597 i 1688) jest to „handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²”.

Strefy wielkopowierzchniowego handlu powinny być dobrze skomunikowane z istniejącą siecią dróg publicznych, posiadać powierzchnię wystarczającą na budowę adekwatnej wielkości parkingu oraz nie powinny w negatywny sposób oddziaływać na sąsiedztwo.

7.5. ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

Inwestycje celu publicznego to działania o znaczeniu lokalnym, regionalnym, krajowym czy nawet międzynarodowym. Podlegają one określonej zasadzie, należy lokalizować je zgodnie z art. 50 *Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* z dnia 27 marca 2003 r. Inwestycje te powinny cechować się odgrywaną dla ogółu społeczeństwa rolą oraz realizacją określonego celu. Cel publiczny należy rozumieć zgodnie z art. 6 Ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r.

Wśród kluczowych inwestycji zlokalizowanych na terenie gminy należy wskazać istniejące linie elektroenergetyczne PSE S.A. o mocy 400kV (relacja: Rogowiec – Płock Kruszczewo oraz Ołtarzew – Płock Kruszczewo). Znajdują się one w „*Planie rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2025 – 2034*” Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. wśród planowanych zadań inwestycyjnych w zakresie rozbudowy i modernizacji sieci przesyłowej. Spółka jako podstawowy cel realizacji wskazuje na zwiększenie dopuszczalnej obciążalności prądowej linii w celu poprawy warunków przesyłania energii elektrycznej.

Ponadto, na terenie Miasta Wyszogród znajduje się stacja elektroenergetyczna 110/15kV "Wyszogród", której operatorem jest Energa Operator S.A.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego³ wskazano na możliwość realizacji takich inwestycji jak:

- w północnej części gminy*:
 - budowa linii kolejowej w relacji Modlin – Płock;
- w południowej części gminy (rzeka Wisła):
 - ujęcie wody do celów gospodarki wodnej E40;
- w południowo-zachodniej części gminy*:
 - postulowana linia kolejowa normalnotorowa relacji Centralny Port Komunikacyjny - Płock – Włocławek wraz z przeprawą linii kolejowej w okolicy Wyszogrodu (KPZK 2030);
- w rejonie skrzyżowania dróg DK50 i DK62*:
 - postulowane ujęcie budowy obwodnicy Wyszogrodu w ciągu drogi krajowej nr 62.

*Należy podkreślić, że wskazane lokalizacje inwestycji w Planie nie są wiążące.

³Uchwała nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19.12.2018 r.

7.6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Społeczeństwo Gminy i Miasta Wyszogród może być narażone na negatywne skutki niedoborów infrastrukturalnych oraz nasilania problemów społecznych. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu to jedno z kluczowych wyzwań Gminy i Miasta, dlatego rekomenduje się kierowanie działań ku poprawie jakości i rozwoju systemu komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.

Wśród rekomendacji znajdują się:

- rozwój oraz poszerzenie oferty dydaktycznej na terenie Gminy i Miasta Wyszogród,
- wsparcie działań lokalnej społeczności,
- rozbudowa bazy kultury i turystyki,
- organizacja imprez o charakterze lokalnym i regionalnym,
- wspieranie działań o charakterze kulturalnym i edukacyjnym,
- rozwój, wsparcie oraz poszerzenia oferty ośrodków ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej,
- dalszy rozwój sieci elektroenergetycznej,
- rozwój i rozbudowa sieci szerokopasmowego Internetu,
- rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej,
- rozbudowa systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków, zagospodarowania wód deszczowych,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- rozbudowa sieci tras rowerowych i pieszych, w szczególności sieci połączeń nie samochodowych do ośrodków edukacyjnych, zdrowotnych, kulturowych, społecznych, spełniających standardy infrastruktury rowerowej województwa mazowieckiego⁴,
- rozwój szlaków rekreacyjnych, turystycznych, wyznaczenie szlaków hippicznych,
- rozwój oraz poprawa jakości oferty i funkcjonowania komunikacji zbiorowej.

7.7. ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 500 KW

Obszar Gminy i Miasta Wyszogród znajduje się w korzystnej strefie energetycznej wiatru, w obszarze występowania wód geotermalnych. W kontekście energii pozyskiwanej ze słońca na terenie gminy średnie roczne całkowite promieniowanie słoneczne wynosi ok 10,01-10,25 MJ/m².

Warunkiem lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW jest ograniczenie do niezbędnego minimum ich negatywnego wpływu na środowisko, otoczenie i społeczność. Zaleca się, aby inwestycje te posiadały dostęp do drogi publicznej oraz były odizolowane strefą ochronną. Zasadnym jest wkomponowanie instalacji w otoczenie i krajobraz. Przyjmuje się ogólną zasadę wspierania pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł energii, w tym z farm fotowoltaicznych.

7.8. ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

Nadrzędną zasadą jest minimalizacja negatywnego oddziaływania przedsięwzięć na środowisko przyrodnicze oraz ludzi (mieszkańców). Decyzję o lokalizacji inwestycji mogącego znacząco oddziaływać na środowisko należy każdorazowo podejmować z uwzględnieniem wymogów dotyczących danego rodzaju

⁴ Uchwała nr 1100/333/22 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 28 czerwca 2022 r.

przedsięwzięć. Zaleca się stosowanie zieleni izolacyjnej dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji inwestycji mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie *przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*, po potwierdzeniu przez właściwy organ konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, należy postępować zgodnie z wydaną opinią, a także z zasadami określonymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Ponadto, zgodnie z art. 390. Prawo wodne, wymagane jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na:

„1) lokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią:

- a) nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- b) nowych obiektów budowlanych;

2) gromadzenie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią ścieków, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenie na tych obszarach przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, jeżeli wydano decyzję, o której mowa w art. 77 zakaz podejmowania niektórych działań na obszarach wód lub szczególnego zagrożenia powodzią ust. 3.”

7.9. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Funkcje produkcji rolniczej oraz gospodarki leśnej stanowią niedużą część gospodarki gminnej. Sektor rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa stanowi niecałe 4% gospodarki gminnej. Grunty leśne zajmują około 10% powierzchni gminy. Istotne dla ochrony najcenniejszych obszarów produkcji rolniczej i leśnej jest przeciwdziałanie presji urbanistycznej na ekspansję tych terenów. Istotne jest także prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb.

Podczas kształtowania i rozwoju rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej należy zwrócić uwagę także na warunki glebowo-wodne. Zwiększanie retencji wodnej obszaru korzystnie wpłynie na rolnictwo, a także na całe środowisko przyrodnicze. Zaleca się promowanie, wsparcie działań związanych z rozwojem:

- agroturystyki,
- rolnictwa ekologicznego, w szczególności na istniejących terenach rolnych,
- nieuciążliwej działalności gospodarczej związanej z przetwórstwem produktów rolnych.

Rekomenduje się następujące zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Dążenie do zwiększenia poziomu lesistości w gminie m.in. poprzez uzupełnienia istniejących kompleksów leśnych czy dolesienia na gruntach przeznaczonych do rekultywacji;
- Ograniczanie wyłączenia z użytkowania rolniczego gruntów rolnych o najwyższych klasach bonitacyjnych;
- Wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej w celu ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych;
- Retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach, promowanie wykonywania nowych zbiorników wodnych, a także ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradł;
- Zapobieganie erozji wietrznej w szczególnie na to narażonych obszarach o dominujących glebach lekkich i pozbawionych zadrzewień śródpolnych lub pokrywy roślinnej.

7.10. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Obszary, na których odnotowuje się nagromadzenie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, infrastrukturalnych czy technicznych wymagają podjęcia działań naprawczych. Po sprecyzowaniu rodzaju występującego problemu oraz jego skali kolejnym krokiem jest określenie mierzalnych celu/-ów wraz z scenariuszem postępowania. Szczegółowe cele i kierunki działań powinny zostać określone w Programie Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Wyszogród.

Określone w dotychczasowych dokumentach strategicznych i planistycznych obszary zdegradowane, wymagające rewitalizacji, rehabilitacji, przekształceń, rekultywacji lub remediacji świadczą o występujących problemach w Gminie Wyszogród. Pośród miejscowości, w których zasadne jest koncentrowanie działań wymienia się m.in. Grodkowo, Rostkowice, Słomin oraz obręby 2 i 7 w Wyszogrodzie.

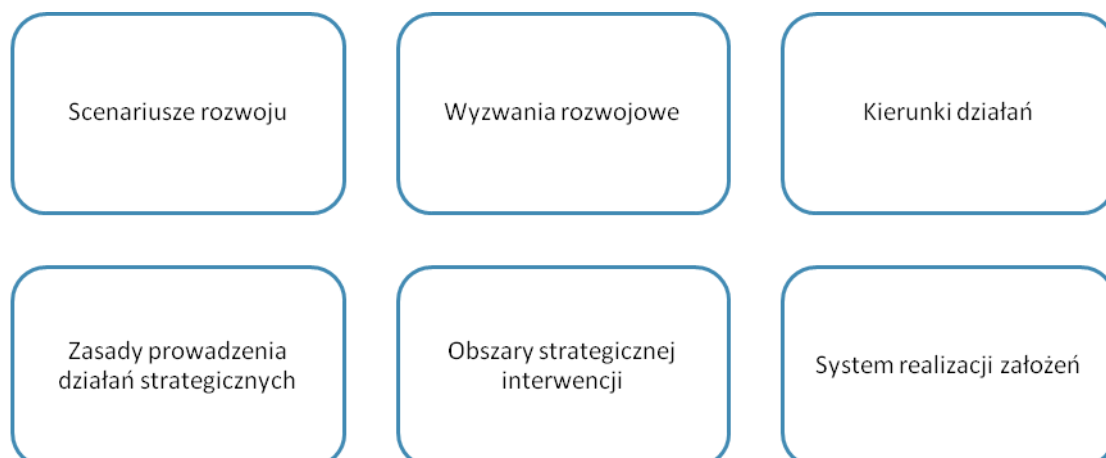
Wskazane obszary bywają bardzo wrażliwe na zmiany, dlatego, przy kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego, zasadnym jest poprzedzenie realizacji planowanego przedsięwzięcia wykonaniem oceny możliwości jego wprowadzenia oraz możliwych skutków.

8. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Jednym z głównych opracowań definiujących politykę rozwoju regionu województwa mazowieckiego jest Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze (SRWM 2030+). Została ona przyjęta 24 maja 2022 r. przez Sejmik Województwa Mazowieckiego. Określa podstawowe założenia rozwojowe, które determinują kształt niniejszej Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku.

Głównymi elementami SRWM 2030+ są: scenariusze rozwoju, wyzwania rozwojowe, kierunki działań, zasady prowadzenia działań strategicznych, obszary strategicznej interwencji oraz system realizacji założeń.

Rysunek 8. Główne elementy Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

W SRWM 2030+ w ramach opracowywania kierunków rozwoju określono pięć głównych celów strategicznych (rys.11).

Rysunek 9. Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Poniżej dokonano oceny stopnia korelacji kierunków rozwoju Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku z celami strategicznymi wyznaczonymi w ramach SRWM 2030+. Potwierdzeniem zbieżności założeń obu dokumentów jest przypisanie do celu strategicznego SRWM 2030+ odpowiadającego mu kierunku działań Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród.

Tabela 6. Korelacja założeń strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze oraz Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku.

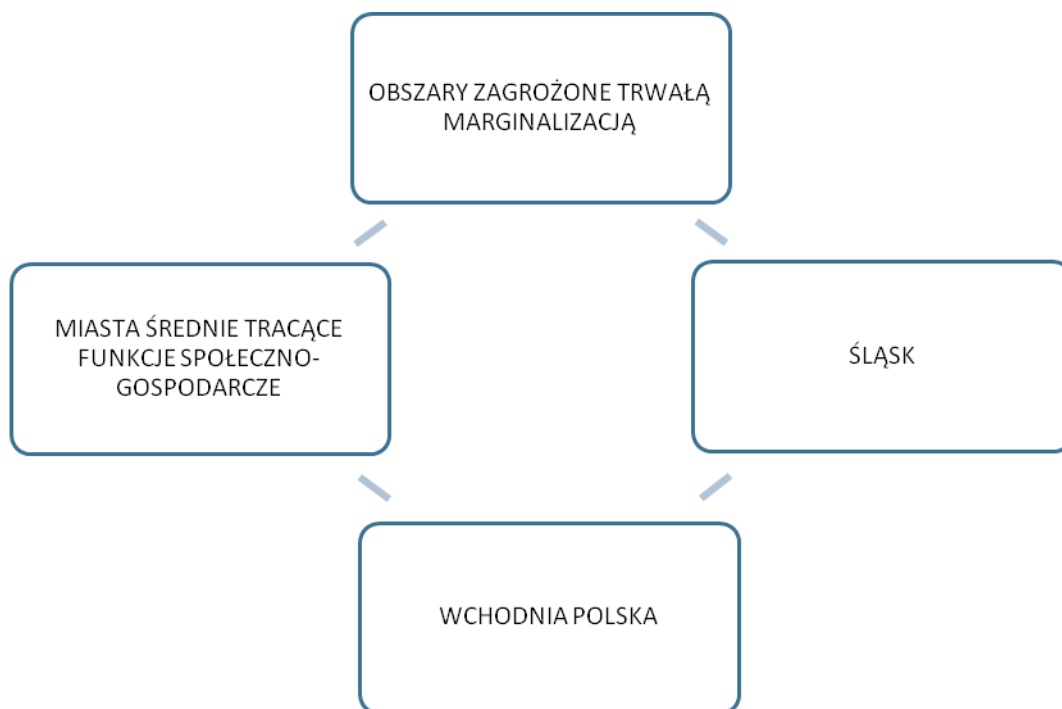
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ Innowacyjne Mazowsze	STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU
CELE STRATEGICZNE	ODPOWIADAJĄCE IM CELE OPERACYJNE
KONKURENCYJNE I INNOWACYJNE MAZOWSZE Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii	Cel operacyjny 1.1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród Cel operacyjny 1.3 Wzmacnianie wykorzystania kapitału społecznego subregionu Cel operacyjny 1.4 Rozwój przedsiębiorczości i podejmowanie działalności gospodarczej Cel operacyjny 1.5. Przygotowanie oferty dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych w zakresie rozwiązań administracyjnych. Cel operacyjny 2.1 Poprawa jakości życia mieszkańców i warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych Cel operacyjny 2.7 Redukcja emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
DOSTĘPNE I MOBILNE MAZOWSZE Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego	Cel operacyjny 2.4 . Poprawa stanu i estetyki budynków na obszarze Gminy i Miasta Wyszogród Cel operacyjny 2.5 . Poprawa stanu infrastruktury i racjonalna gospodarka zasobami. Cel operacyjny 2.6 Zagospodarowanie przestrzeni publicznych Cel operacyjny 2.8 Rozwój infrastruktury drogowej na terenie Gminy i Miasta Wyszogród. Cel operacyjny 2.9 Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i deszczowej w Gminie i Mieście Wyszogród.
ZIELONE, NISKOEMISYJNE MAZOWSZE Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody	Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości życia mieszkańców i warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych Cel operacyjny 2.2 Nadanie nowych funkcjonalności budynkom Cel operacyjny 2.3 Zwiększenie liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków komunalnych w oraz zapewnienie odpowiedniej ilości wody spełniającej obowiązujące wymagania jakościowe.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ Innowacyjne Mazowsze	STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU
CELE STRATEGICZNE	ODPOWIADAJĄCE IM CELE OPERACYJNE
	Cel operacyjny 2.4 Poprawa stanu i estetyki budynków na obszarze Gminy i Miasta Wyszogród Cel operacyjny 2.5 Poprawa stanu infrastruktury i racjonalna gospodarka zasobami. Cel operacyjny 2.6 Zagospodarowanie przestrzeni publicznych Cel operacyjny 2.9 Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i deszczowej w Gminie i Mieście Wyszogród.
MAZOWSZE ZINTEGROWANE SPOŁECZNIE Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki	Cel operacyjny 1.2 Integracja międzypokoleniowa mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród Cel operacyjny 1.3. Wzmacnianie wykorzystania kapitału społecznego subregionu Cel operacyjny 1.7 Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród Cel operacyjny 1.8. Podnoszenie kompetencji pracowników w gminie i wysoki poziom zarządzania. Cel operacyjny 1.9 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój usług społecznych Cel operacyjny 1.6. Poprawa jakości infrastruktury społecznej dla dzieci w wieku 2 – 5 lat.
MAZOWSZE BOGATE KULTUROWO Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia	Cel operacyjny 1.4. Rozwój przedsiębiorczości i podejmowanie działalności gospodarczej Cel operacyjny 1.10. Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków na terenie gminy i Miasta Wyszogród. Cel operacyjny 2.10. Promocja turystyczna gminy.

Źródło: Opracowanie własne

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. W ramach dokumentu wyznaczone zostały tzw. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) (rys. 10).

Rysunek 10. Kategorie obszarów strategicznej interwencji.

Źródło: Opracowanie własne

OSI to obszary, wobec których należy stosować szczególne narzędzia polityki gospodarczej, w tym narzędzia polityki przestrzennej. Biorąc pod uwagę założenie, że polityka rozwoju powinna koncentrować się na lokalnym zakresie działania, należy rozpatrywać OSI w kontekście lokalnym. Istotne jest, aby dopasować rodzaj inwestycji do charakterystyki danego obszaru.

Obszary strategicznej interwencji określono na podstawie Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz analizy dokumentów planistycznych, do których przynależy dana jednostka samorządu terytorialnego.

OBSZARY ZAGROŻONE TRWAŁĄ MARGINALIZACJĄ

Obszary zagrożone trwałą marginalizacją zostały wskazane w załączniku nr 1 do KSRR 2030 pt. „Lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: programowanie 2021 – 2027”. Zgodnie ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Gmina Wyszogród należy do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją ze względu na kumulację problemów społecznych.⁵

W Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze została określona koncepcja rozwoju regionu w kontekście terytorialnym. W SRWM 2030+ wzięto pod uwagę również zapisy Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, która określiła obszary strategicznej interwencji na poziomie krajowym⁶. W związku z powyższym, w województwie mazowieckim na poziomie regionalnym zostały wyznaczone dwa typy OSI:

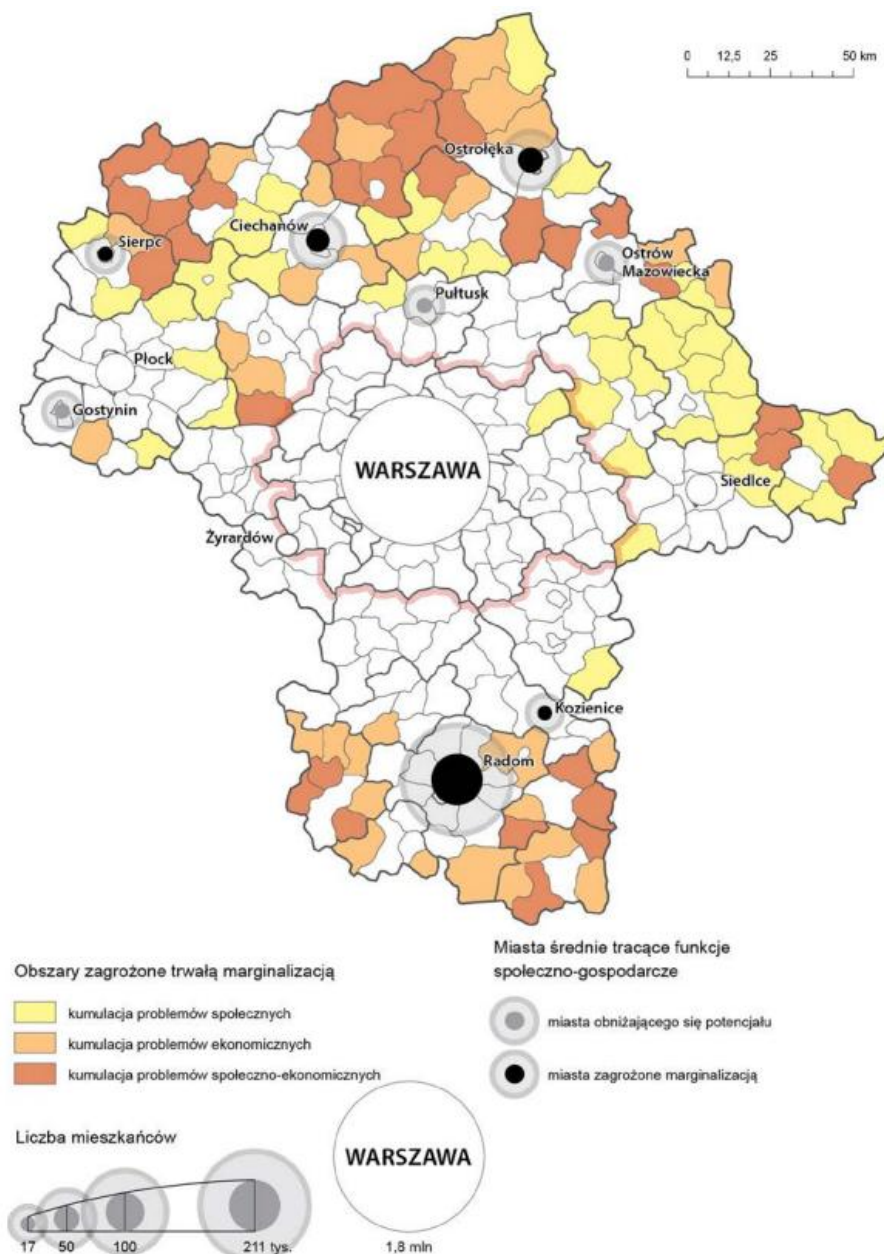
- problemowe – podregiony NUTS 3:
 - w regionie Mazowieckim regionalnym: ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,

⁵Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

- w regionie Warszawskim stołecznym: warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa,
- bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne:
 - miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu,
 - miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlca i Żyrardowa jako potencjalnych biegunów wzrostu.

Poniższy rysunek przedstawia mapę obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w obrębie województwa mazowieckiego.

Rysunek 11. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją wg gmin.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

OSI określone na poziomie województwa obejmują także OSI z poziomu krajowego, wskazane w SOR oraz KSRR 2030, tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją (101 gmin w województwie mazowieckim) oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – Radom, Ciechanów, Ostrołęka, Pułtusk, Ostrów Mazowiecka, Gostynin, Sierpc, Koźienice. Gmina i Miasto Wyszogród należy do Płockiego obszaru strategicznej interwencji.

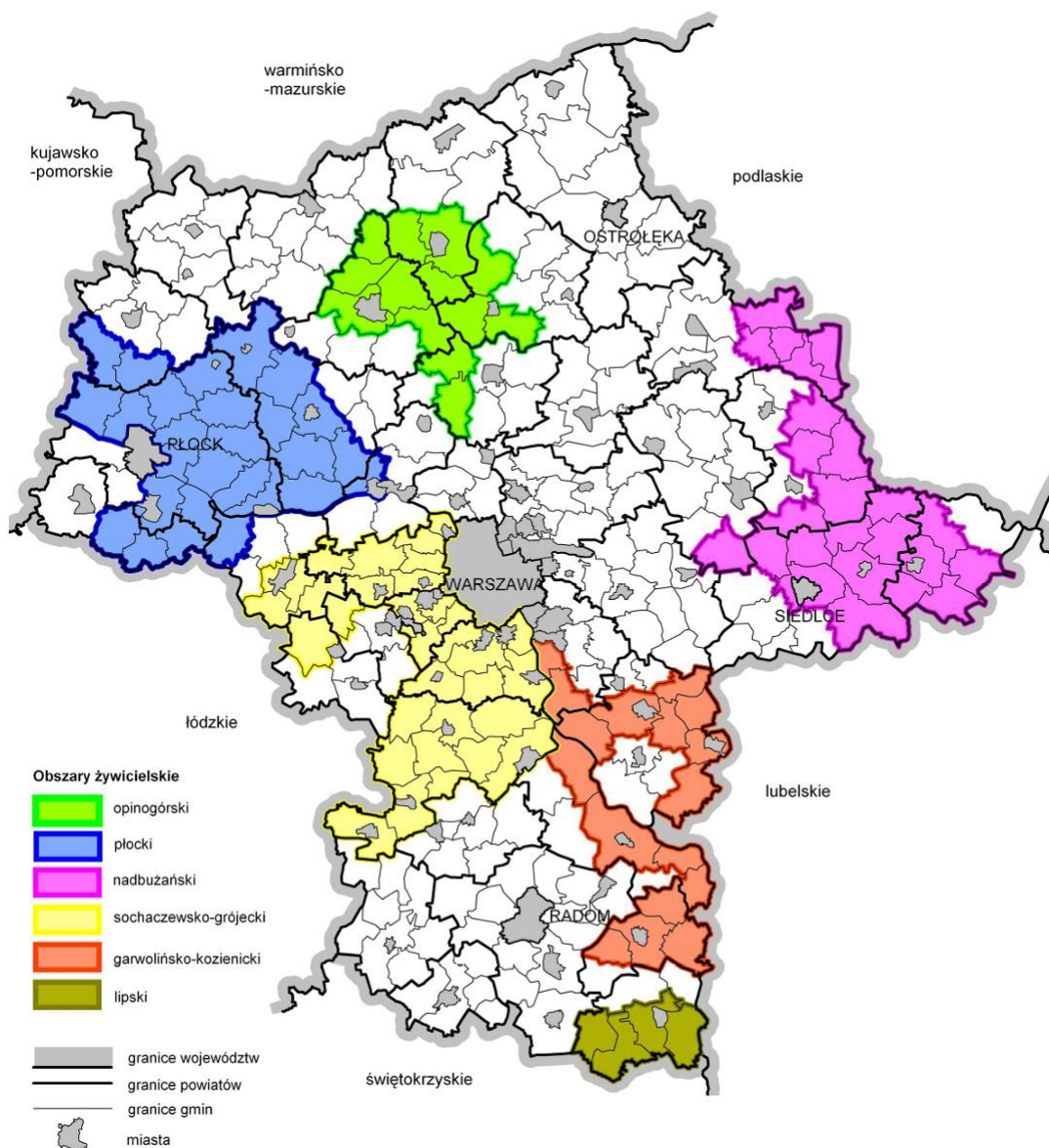
Interwencja w OSI płockim zorientowana będzie na niwelację deficytów komunikacyjnych, w tym związanych z wyprowadzeniem transportu materiałów niebezpiecznych poza tereny zurbanizowane, co przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa i lepszego skomunikowania – szczególnie Płocka – z pozostałą częścią kraju. Lepsza dostępność pozwoli na wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym Zbiornika Włocławskiego. Istotne jest także zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska pochodzących m.in. z sektora przemysłu i transportu, w tym poprzez wzrost udziału zero- i niskoemisyjnych środków komunikacji publicznej oraz rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej. Ważnym obszarem wsparcia w podregionie pozostaje zwiększenie dostępności do usług ochrony zdrowia, w tym w zakresie profilaktyki, leczenia onkologicznego i opieki geriatrycznej. Działania w OSI płockim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

1. Poprawa dostępności i bezpieczeństwa komunikacyjnego obszaru poprzez:
 - wyprowadzenie transportu materiałów niebezpiecznych poza obszary zurbanizowane,
 - rozwój transportu kolejowego, w tym budowę układu kolejowego łączącego Płock z Warszawą,
 - rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych,
 - rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych.
2. Poprawa dostępności do usług publicznych i infrastruktury komunalnej poprzez:
 - rozwój i podnoszenie standardów specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza w zakresie onkologii geriatrycznej,
 - wdrażanie działań profilaktycznych i kształtowanie postaw prozdrowotnych,
 - wspieranie i promowanie systemu kształcenia, w szczególności w dziedzinie ochrony zdrowia,
 - rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych.

W ramach wyznaczania kierunków działań w Gminie i Mieście Wyszogród wzięto pod uwagę wyzwania rozwojowe, które zostały zdefiniowane w PZPWM 2030. Dotyczyły one następujących potrzeb:

- przygotowania infrastruktury oraz społeczeństwa na negatywne procesy demograficzne,
- dbania o stan środowiska naturalnego,
- poprawy dostępności komunikacyjnej,
- rozwoju infrastruktury społeczno-turystycznej.

Gmina i Miasto Wyszogród należy do płockiego obszaru żywicielskiego predystynowanego do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu w województwie.

Rysunek 12. Strategiczne obszary żywicielskie w województwie mazowieckim

Źródło: Zeszyt 2(33)2012 Strategiczne obszary żywicielskie w województwie mazowieckim

Gmina i Miasto Wyszogród jest w trakcie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy i Miasta Wyszogród do roku 2030. Płocki obszar żywicielski znajduje się na obszarze 27 gmin powiatów: płockiego (13), płońskiego (7), sierpeckiego (2), gostynińskiego (3), sochaczewskiego (1), nowodworskiego (1). Udział użytków rolnych: w powierzchni obszaru wynosi 79%, w powierzchni użytków rolnych województwa – 11%, wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest w tym obszarze wyższy niż krajowy – 70,5 pkt. W płockim obszarze żywicielskim wykształciły się następujące specjalizacje:

- produkcja mięsa – w powiatach: płockim i gostynińskim obsada drobiu rzeźnego na 1 ha UR >400% średniej wojewódzkiej,
- produkcja owoców – w powiecie płońskim udział powierzchni uprawy truskawek w powierzchni ogólnej UR >400% średniej wojewódzkiej,
- produkcja warzyw – w powiecie nowodworskim udział powierzchni uprawy warzyw w powierzchni ogólnej UR >400% średniej wojewódzkiej, znaczny odsetek gospodarstw produkujących głównie na rynek – 63% (średnia wojewódzka – 45%).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

Lokalny Program Rewitalizacji opracowuje się w oparciu o Ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Ponadto LPR jest powiązany z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym, a zwłaszcza na poziomie lokalnym i stanowi ich konkretyzację oraz doprecyzowanie zawartych w nich zapisów w dziedzinie rewitalizacji.

Podobszary charakteryzuje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk oraz mają one istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego na terenie Gminy i Miasta Wyszogród. Fundament określenia wizji, celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych redukujących istniejące problemy stanowi zawarta w LPR szczegółowa diagnoza, stanowiąca uściślenie diagnozy problemów z etapu delimitacji i uzupełnienie jej o diagnozę potencjałów obszaru. W podsystemie społecznym przeanalizowano sytuację lokalnej społeczności poprzez zbadanie struktury demograficznej ludności, poziomu korzystania z pomocy społecznej, poziomu bezpieczeństwa publicznego, edukacji i problemów wychowawczych oraz działalności kulturowo-rekreacyjnej. W podsystemie gospodarczym dokonano analizy poziomu bezrobocia oraz struktury przedsiębiorstw. W podsystemie przestrzennym analizie poddano sytuację przestrzenno-funkcjonalną obszaru, zagospodarowanie przestrzeni publicznej oraz infrastrukturę techniczną i mieszkaniową oraz stan środowiska naturalnego.

Pośród wyszczególnionych problemów funkcjonalno-przestrzennych najistotniejsze dla procesów rewitalizacji stwierdzono kwestie dotyczące ładu przestrzennego i estetyki obszaru, brak sprecyzowanej funkcji poszczególnych terenów oraz występowania obiektów dysharmonijnych. W zakresie zieleni urządzonej i przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej zauważono niedobór terenów urządzonych, które dedykowane byłyby konkretnym grupom odbiorców. Brak jest ponadto systemu wzajemnych powiązań i ciągłości istniejących terenów zieleni, rekreacji i wypoczynku. Pomimo występujących na obszarze rewitalizacji problemów warto zwrócić uwagę na pewne cechy, które stanowią o potencjale obszaru i powinny być wykorzystane podczas planowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Potencjału społecznego obszaru należy upatrywać m.in. w aktywności społecznej przejawiającej się w zainteresowaniu aktywnym udziałem w zajęciach oferowanych przez Centrum Kultury Wisła, jak i uczestnictwem w zajęciach Biblioteki Publicznej, czy też udział w wyborach i w szeregu projektów realizowanych przez instytucje publiczne i NGO. Dodatkowy potencjał obszaru stanowią budynki zabytkowe, które odpowiednio zabezpieczone i wyremontowane nadal mogą służyć mieszkańcom, a przede wszystkim świadczą o historii miasta, są elementem kultury i stanowią o tożsamości terytorialnej. Potencjał gospodarczy obszaru rewitalizacji stanowią zlokalizowane i zarejestrowane na jego terenie podmioty gospodarcze. Stwierdzono również duży potencjał obszaru do prowadzenia działań rewitalizacyjnych związanych z poprawą sytuacji przestrzennej, co wynika przede wszystkim z sytuacji własnościowej obszaru. Większość ogólnodostępnych terenów stanowią grunty gminne, co może ułatwić prowadzenie działań rewitalizacyjnych.

Sformułowana wizja obszaru po dokonaniu rewitalizacji będzie mogła zostać zrealizowana dzięki realizacji określonych celów. Lokalny Program Rewitalizacji ma przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym oraz przestrzennym poprzez podjęcie działań zmierzających do aktywizowania lokalnej społeczności oraz zapobiegania procesom degradacji. Dokument ma na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenie warunków do jego zrównoważonego rozwoju. Lokalny Program Rewitalizacji stanowi narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji została określona dwustopniowa struktura celów rewitalizacji:

- Cel główny: Pobudzenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji na uporządkowanym i dobrze zagospodarowanym obszarze, wyposażonym w odpowiednie zaplecze infrastrukturalne gwarantujące odpowiedni adekwatny rozwój społeczno-gospodarczy;
- Cele strategiczne:
 - Aktywizacja społeczna i obywatelska mieszkańców;

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

- Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz zwiększenia aktywności zawodowej;
- Poprawa jakości życia mieszkańców i wysoka atrakcyjność obszaru.

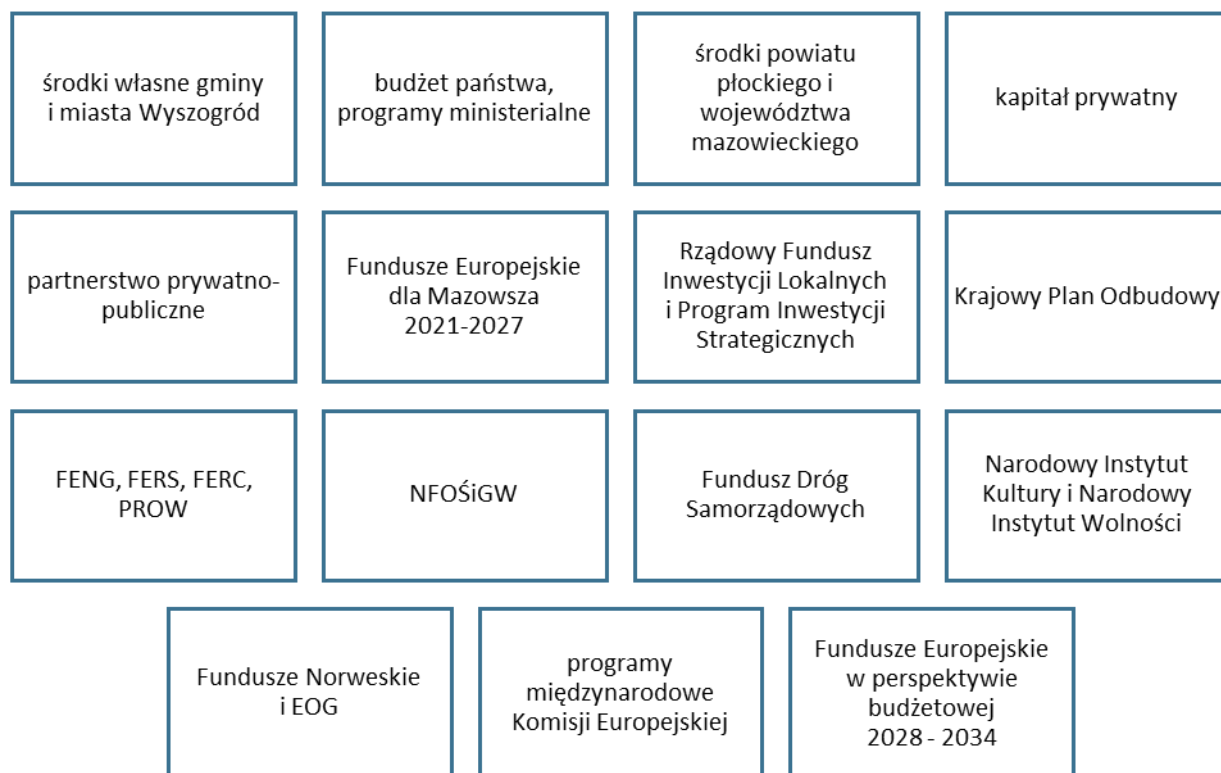
W celu osiągnięcia zakładanych celów strategicznych i tym samym celu głównego konieczna jest realizacja szeregu przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Program zakłada realizację przedsięwzięć zarówno o charakterze społecznym, gospodarczym jak i przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Są to następujące przedsięwzięcia:

- Renowacja elementów wspólnych budynków oraz zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia;
- Stworzenie miejsca zabaw i rekreacji w Gminie Wyszogród;
- Przebudowa i odtworzenie infrastruktury ulic wraz z zagospodarowaniem otoczenia w celu poprawy jakości życia mieszkańców;
- Dostosowanie poszczególnych rozwiązań urbanistycznych do pełnienia funkcji centrotwórczych, społecznych i rekreacyjno-rozrywkowych;
- Poszerzenie zaplecza funkcjonalnego Centrum kultury Wisła oraz Klubu Seniora poprzez modernizację i wyposażenie obiektu oraz terenów przyzamkowych;
- Utworzenie terenów sportowych w Publicznej Szkole Podstawowej dla mieszkańców,
- Centrum Wspierania Rodziny;
- Wspólne działania rewitalizacyjne mieszkańców;
- Aktywizacja społeczno-zawodowa bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo;
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród;
- Modernizacja oświetlenia zewnętrznego na energooszczędne w ciągach komunikacyjnych i ogólnodostępnych przestrzeniach publicznych w Gminie i Mieście Wyszogród;
- Projekty społeczne: Przedszkolak! To brzmi dumnie; Razem ku lepszej przyszłości; Utworzenie Klubu Senior+.

9. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Władze samorządowe Gminy i Miasta Wyszogród realizują budżet w oparciu o różne formy jego finansowania. Jest on oparty o dochody własne gminy, subwencję ogólną, dotacje celowe z budżetu państwa oraz zewnętrzne źródła finansowania.

Na poniższym rysunku wskazano potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć ujętych w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku. Nie jest to zamknięty katalog źródeł finansowania. Gmina na bieżąco monitoruje fundusze zewnętrzne i w przypadku pojawienia się nowych możliwości będzie starać się o ich pozyskanie.

Rysunek 13. Potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć ujętych w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku.

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku realizowana będzie przy wykorzystaniu planów inwestycyjnych gminy, które zostały opracowane w ramach dokumentu pn. Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF). Dokument ten zawiera szczegółowy kosztorys i harmonogram przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji w krótkoterminowej perspektywie (najczęściej kilkuletniej). Do każdego z zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć opracowywany jest również montaż finansowy, na podstawie którego dane zadanie jest finansowane.

Gmina realizuje politykę finansową, która w dużej mierze pozwala zaspokajać rosnące potrzeby lokalnych społeczności. Należy jednak podkreślić, że pomimo intensywnej działalności gmina kieruje się przede wszystkim zasadą racjonalności i proporcjonalności podejmowanych działań do spodziewanych efektów. Gminę charakteryzuje stabilność finansowa.

Ramy finansowe niniejszej strategii zawierają potencjalne źródła finansowania zdefiniowanych kierunków działań. Kierunki działań zaplanowane do realizacji zostaną sfinansowane w stopniu, który umożliwi warunki finansowe gminy.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

Tabela 7. Potencjalne źródła finansowania kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku.

cele strategiczne / cele operacyjne	środki własne Gminy	budżet państwa, programy ministerialne	Programy międzynarodowe Komisji Europejskiej	budżet Starostwa Powiatowego	kapitał prywatny	partnerstwo prywatno-publiczne	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021 - 2027	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych i Program Inwestycji Strategicznych	Krajowy Plan Odbudowy	FENG, FERŚ, FERĆ, PROW	NFOŚiGW	Fundusz Dróg Samorządowych	Narodowy Instytut Kultury i Narodowy Instytut Wolności	Fundusze Norweskie i EOG
Wysoka jakość życia mieszkańców przy równoległym, zrównoważonym rozwoju gospodarczym gminy														
Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓
Integracja międzypokoleniowa mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród	✓	✓		✓	✓	✓		✓					✓	✓
Wzmacnianie wykorzystania kapitału społecznego subregionu	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓	✓
Rozwój przedsiębiorczości i podejmowanie działalności gospodarczej	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓	✓
Przygotowanie oferty dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych w zakresie rozwiązań administracyjnych.	✓	✓		✓	✓	✓		✓					✓	✓
Poprawa jakości infrastruktury społecznej dla dzieci w wieku 2 – 5 lat.	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
Podnoszenie kompetencji pracowników w gminie i wysoki poziom zarządzania	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój usług społecznych	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków na terenie gminy i Miasta Wyszogród.	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

cele strategiczne / cele operacyjne	środki własne Gminy	budżet państwa, programy ministerialne	Programy międzynarodowe Komisji Europejskiej	budżet Starostwa Powiatowego	kapitał prywatny	partnerstwo publiczno-prywatne	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021 - 2027	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych i Program Inwestycji Strategicznych	Krajowy Plan Odbudowy	FENG, FERS, FER, PROW	NFOŚiGW	Fundusz Dróg Samorządowych	Narodowy Instytut Kultury i Narodowy Instytut Wolności	Fundusze Norweskie i EOG
Zapewnienie przestrzeni przyjaznej mieszkańcom, turystom i inwestorom poprzez poprawę stanu środowiska, infrastruktury i racjonalną gospodarkę zasobami.														
Poprawa jakości życia mieszkańców i warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Nadanie nowych funkcjonalności budynkom	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓
Zwiększenie liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków komunalnych w oraz zapewnienie odpowiedniej ilości wody spełniającej obowiązujące wymagania jakościowe.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
Poprawa stanu i estetyki budynków na obszarze Gminy i Miasta Wyszogród	✓	✓		✓			✓	✓	✓		✓			✓
Poprawa stanu infrastruktury i racjonalna gospodarka zasobami.	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Zagospodarowanie przestrzeni publicznych.	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Redukcja emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓
Rozwój infrastruktury drogowej na terenie Gminy i Miasta Wyszogród. Rozwój infrastruktury rowerowej jako odpowiedź na zmiany klimatu i politykę klimatyczną Unii Europejskiej	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej dla Gminy i Miasta Wyszogród.	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓
Promocja turystyczna gminy.	✓	✓		✓			✓		✓	✓	✓		✓	✓

Źródło: Opracowanie własne

10. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

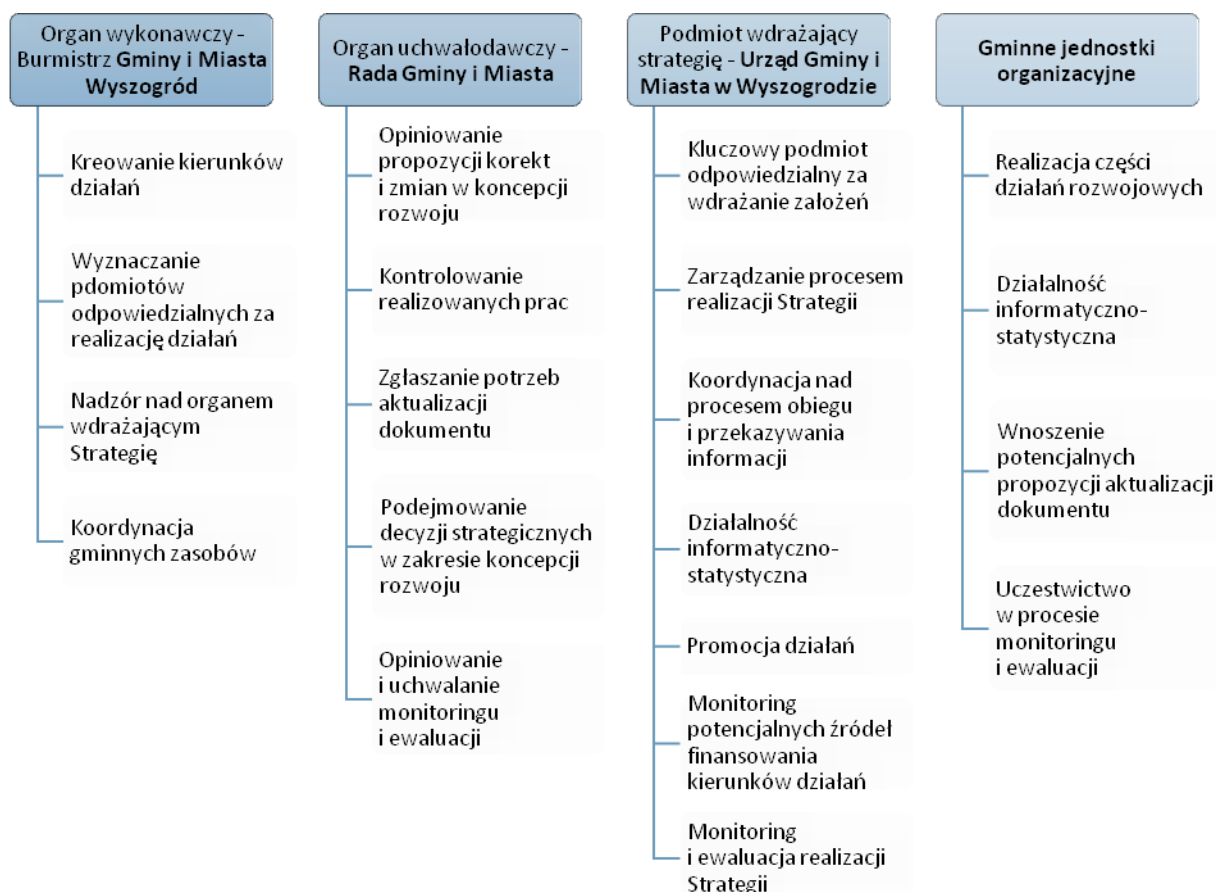
10.1. PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ STRATEGII WRAZ Z PODZIAŁEM ZADAŃ

Na potrzeby systemu realizacji strategii opracowany został kompleksowy schemat jej wdrażania oparty o sformalizowaną strukturę podmiotów odpowiedzialnych za realizację dokumentu. Schemat ten zakłada wykorzystanie połączeń między podmiotami z różnych sektorów. Opiera się on na współpracy podmiotów z sektorów: publicznego, biznesowego i społecznego.

Działalność każdego z wymienionych wyżej sektorów bezpośrednio wpływa na sytuację w pozostałych. Wzajemne oddziaływanie jednostek i podmiotów z tego sektora zostało wykorzystane w niniejszej strategii. Umożliwiło to włączenie wiele jednostek i podmiotów do procesu wdrażania i kontroli realizacji strategii.

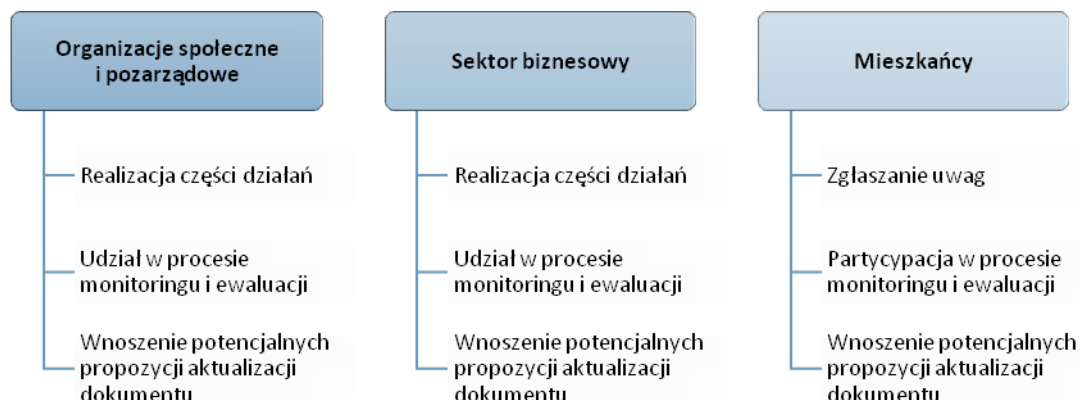
Za wdrażanie niniejszej strategii odpowiedzialność ponosi przede wszystkim sektor publiczny. Kluczowym organem w tej kwestii jest Urząd Miasta i Gminy Wyszogród wraz z podległymi mu jednostkami. Sektor biznesowy oraz społeczny bierze udział w procesie monitorowania oraz ewaluowania strategii.

Poniżej przedstawiono schemat wdrażania strategii.

Rysunek 14. Schemat organizacyjny cz. 1.

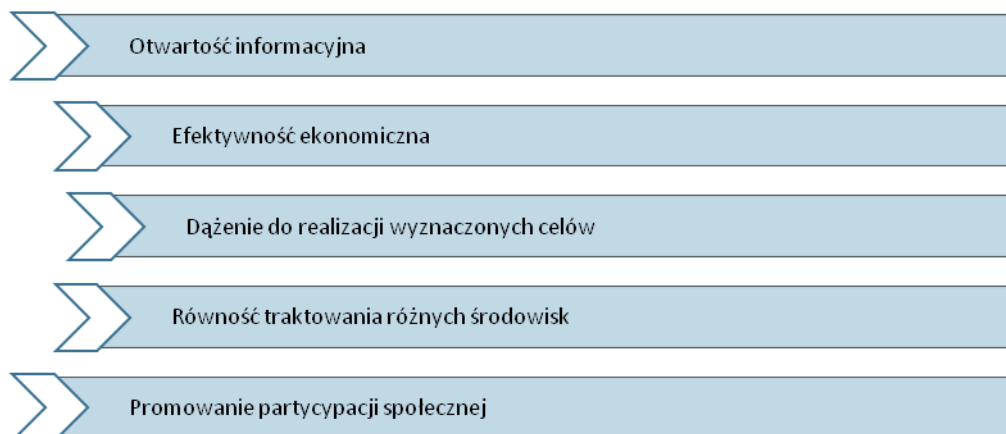
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 15. Schemat organizacyjny cz. 2.

Źródło: Opracowanie własne

Zdefiniowany powyżej schemat organizacyjny powstał w oparciu o pięć wartości, które są fundamentami sprawnego wdrażania założeń wynikających ze strategii. Wartości te, będące filarami systemu realizacji strategii przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 16. Filary systemu realizacji strategii.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik Praktyczny, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, 2021

10.2. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Gminnymi dokumentami wykonawczymi są programy i strategie określające plan działań gminy w konkretnej dziedzinie, np. w zakresie ochrony środowiska. W związku ze zmianą przepisów dotyczących kształtu strategii rozwoju jednostek samorządu terytorialnego, zwrócono szczególną uwagę na adekwatność oraz aktualność dokumentów wykonawczych obowiązujących w gminie i Mieście Wyszogród. Przeanalizowano spójność założeń Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku z założeniami wynikającymi z dokumentów wykonawczych Gminy Wyszogród.

Poniższa tabela przedstawia kluczowe dokumenty wykonawcze obowiązujące obecnie w Gminie Wyszogród. Przeanalizowano ich adekwatność w odniesieniu do treści Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku. Zdefiniowano również rekomendacje w przypadku braku spójności założeń i planów działania w zakresie opracowania danego dokumentu wykonawczego.

Tabela 8. Obowiązujące dokumenty wykonawcze dla Gminy i Miasta Wyszogród.

Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Wyszogród
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Wyszogród jest kluczowym dokumentem planistycznym obowiązującym na terenie gminy. Ostatnia aktualizacja Studium została przyjęta na podstawie Uchwały Nr 320//LIV/2023 Rady Gminy i Miasta Wyszogród z dnia 27 czerwca 2023 r. W ramach opracowywania niniejszej Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku niejednokrotnie korzystano z założeń wynikających ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Wyszogród. Rozdział dotyczący modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej został opracowany w oparciu o ustalenia Studium dotyczące polityki przestrzennej gminy. Celem nadrzędnym jest: „Wysoka jakość życia i dynamiczny rozwój gospodarczy w gminie z poszanowaniem walorów przyrodniczych i kulturowych gminy realizowana przy uwzględnieniu racjonalności ekonomicznej użytkowania gruntów i ich wyposażenia w infrastrukturę techniczną”. Cele rozwoju sformułowano w oparciu o potrzeby i aspiracje mieszkańców, przyjmując misję i cele strategiczne zdelimitowane w „Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród”. 1. Przeciwdziałanie bezrobociu, 2. Wzrost konkurencyjności i dochodowości produkcji rolniczej 3. Likwidacja niedoborów w zakresie infrastruktury technicznej 4. Stała poprawa jakości świadczonych usług społecznych Przedmiotem "Studium" jest określenie polityki przestrzennej gminy, tj. między innymi wskazanie tych obszarów gminy, które są najodpowiedniejsze do pełnienia funkcji ustalonych w strategii rozwoju. Rozwój Gminy i Miasta powinien polegać na możliwie pełnym zaspokojeniu potrzeb społeczności lokalnej, przy jednoczesnym zrównoważonym zagospodarowaniu terenów. Jako misję rozwojową Gminy i Miasta Wyszogród oprócz rolnictwa przyjęto: Rozwój Gminy i Miasta Wyszogród jako centrum rekreacji i turystyki na szlaku Warszawa - Czerwińsk - Puszcza Kampinowska - Żelazowa Wola, z zachowaniem dziedzictwa historyczno - kulturowego, ochroną walorów i zasobów przyrodniczo-krajobrazowych, dla zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty tworzonej przez ogół jej mieszkańców oraz turystów i inwestorów. Celem rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród, w najogólniejszym ujęciu, jest osiągnięcie stabilnego (trwałego, zrównoważonego) rozwoju, zapewniającego: 1. zaspokojenie bieżących potrzeb mieszkańców, 2. warunki umożliwiające wzrost poziomu życia, 3. możliwości zaspokojenia przyszłych potrzeb następnych pokoleń. Społeczno-gospodarcze cele rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród wyrażają się w: 1. dążeniu do zapewnienia mieszkańcom, w możliwie największym stopniu, źródeł utrzymania na miejscu, w obrębie Gminy i Miasta, poprzez aktywizację rozwoju funkcji wypoczynkowo-turystycznej, 2. wyposażaniu w infrastrukturę techniczną stosownie do występujących potrzeb. W związku z przepisami wprowadzonymi ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, Gmina i Miasto Wyszogród zobligowana jest do sporządzenia planu ogólnego. Plan ogólny zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, będzie aktem prawa miejscowego co nadaje mu moc prawa lokalnie obowiązującego. Zadaniem planu będzie określenie stref planistycznych i gminnych standardów urbanistycznych. Gmina, zgodnie z przepisami, powinna opracować plan do 31 grudnia 2025 roku. Rekomenduje się, aby postanowienia planu były zgodne z celami przyjętymi w niniejszej strategii.
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2021-2025
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy i Miasta Wyszogród obejmuje okres lat 2021-2025 r. Konieczność opracowania wieloletniego programu gospodarowania zasobem gminy nakłada art. 21 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U z 2018 r., poz.1234) Program ma na celu określenie racjonalnych działań w zakresie gospodarowania gminnym zasobem mieszkaniowym, jego poprawy, rozwoju i zasad jego funkcjonowania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2021- 2027

Strategia stanowi podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany negatywnych zjawisk występujących w obrębie lokalnej społeczności. Dokument został stworzony w oparciu o opinie osób i instytucji, które mają istotny wpływ na lokalną rzeczywistość. Opinia ta przyczyniła się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych na terenie naszej gminy oraz stanowiła jeden z istotnych materiałów, na którym oparto dokument strategiczny umożliwiający rozwiązywanie problemów przez społeczność w następnych latach.

Zawarte w strategii kierunki rozwiązywania problemów społecznych, m.in.:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- wsparcie zdrowia psychicznego,
- integracja i aktywizacja seniorów,
- rewitalizacja społeczna,

pokrywają się z celami zawartymi w niniejszej strategii.

Rekomenduje się przygotowanie strategii na kolejny okres (2027-2032) w zgodzie z zapisami strategii rozwoju gminy.

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD NA LATA 2008 - 2032

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy i Miasta Wyszogród na lata 2008 – 2032” podzielono na trzy główne części:

- Część podstawowa zawiera ogólne informacje dotyczące azbestu, jego szkodliwości oraz sposoby bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, jak również informacje, wynikające z realizacji Krajowego Programu. W części tej przedstawiono podstawy prawne dotyczące bezpiecznego postępowania z odpadami azbestowymi oraz obowiązki z nich wynikające. W części podstawowej zawarto dodatkowo charakterystykę Gminy i Miasta Wyszogród.
- Część programowo - techniczna zawiera analizę dotyczącą ilości i rodzajów wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród, oraz dokonano analizy i prognozy oddziaływania niniejszego „Programu usuwania...” na środowisko.
- Część ekonomiczno – finansowa określa koszty usunięcia, transportu i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych oraz koszty wdrażania Programu. Część ta uwzględnia dodatkowo możliwości finansowania i pozyskiwania środków pozabudżetowych ze wskazaniem potencjalnych funduszy, a także informacje o sposobie zarządzania niniejszym Programem.

Źródło: Opracowanie własne

W kwestii opracowywania lub aktualizowania dokumentów wykonawczych w Gminie Wyszogród istotne jest zwrócenie uwagi na zachowanie spójności oraz ciągłości założeń rozwojowych.

W przypadku ewentualnej aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród należy przeanalizować spójność planowanych zmian z założeniami obowiązujących dokumentów wykonawczych.

10.3. SPOSÓB MONITOROWANIA I EWALUACJI REALIZACJI STRATEGII ORAZ JEJ AKTUALIZACJI

10.3.1. MONITORING STRATEGII

System monitoringu niniejszej strategii został oparty na procesie systematycznego kontrolowania stopnia realizacji założeń dokumentu, czyli kierunków i celów rozwoju.

Monitoring strategii umożliwia pozyskanie pełnych informacji na temat podejmowanych działań w ramach realizacji założeń i celów określonych w ramach opracowywania dokumentu. Informacje te zostaną dostarczone zarówno jednostkom odpowiedzialnym za wdrażanie strategii, jak i również wszystkim interesariuszom. System monitorowania umożliwia również wykrycie ewentualnych nieprawidłowości we wdrażaniu dokumentu na wczesnym etapie.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

Za monitoring procesu wdrażania odpowiedzialność ponosi Urząd Gminy i Miasta w Wyszogród wraz z wyznaczonym do tego celu pracownikiem.

Urząd Gminy i Miasta w Wyszogród do 31 maja każdego roku będzie gromadził i przetwarzał dane związane z postępowaniem wdrażania strategii.

System monitoringu opracowany został w formie zestawień wskaźników rezultatu oraz produktu. Wskaźniki rezultatu związane są z synergią efektów podejmowanych w gminie działań. Monitoring wskaźników rezultatu realizowany będzie co trzy lata. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki rezultatu wybrane w ramach opracowywania niniejszej strategii.

Tabela 9. Wskaźniki rezultatu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku.

Mierniki osiągnięcia założeń	Jednostka miary	Jednostka odpowiedzialna za przekazanie danych	Wartość bazowa (2023)	Oczekiwana wartość w 2030 roku
Dochody ogółem budżetu gminy	PLN	UG	30 315 789,10 ⁷	55 000 000,00
Wydatki ogółem budżetu gminy	PLN	UG	32 852 267,10 ¹	50 900 000,00
Udział ludności ogółem korzystająca z instalacji wodociągowej	%	UG	99,5 ⁸	100
Udział ludności ogółem korzystająca z instalacji kanalizacyjnej	%	UG	32 ⁹	60
Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności	Sztuka	UG	83 ¹⁰	150
Udział powierzchni objętej obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	%	UG	26,2 ¹¹	45
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	UG, PUP	4,2 ¹²	3,5
Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców	Sztuka	UG, MOPS	604 ¹³	500
Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku	t	UG	387,8 ¹⁴	500

Źródło: Opracowanie własne (dane BDL GUS)

Drugą grupą wskaźników wykorzystywanych w procesie monitoringu niniejszej strategii będą wskaźniki produktu. Gromadzone będą one w sposób kumulatywny za rok poprzedni, począwszy od roku 2023. Pierwsze wartości wyjściowe dla wskaźników powinny dotyczyć stanu na koniec 2024 roku i należy określić je w roku 2025. Umożliwi to poprawną ocenę efektów realizacji założeń wynikających niniejszej strategii, z zachowaniem zasad obiektywizmu i przejrzystości. Monitoring poniższych wskaźników realizowany będzie z częstotliwością roczną.

⁷Budżet Gminy i Miasta Wyszogród na 2023 rok

⁸GUS

⁹Ibidem

¹⁰Ibidem

¹¹Ibidem

¹²Ibidem

¹³GUS

¹⁴Ibidem

Tabela 10. Wskaźniki produktu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030.

Mierniki osiągnięcia założeń	Jednostka miary	Jednostka odpowiedzialna za przekazanie danych	Oczekiwana wartość/zmiana w 2030 roku
1.1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród			
Promowanie innowacyjności wśród mieszkańców.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	1 spotkanie/ tydzień
Wspieranie transferu wiedzy i innowacji w mikro-przedsiębiorstwach i małych firmach z terenu gminy.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	1 spotkanie/ tydzień
Współpraca w zakresie organizacji szkoleń zawodowych w odniesieniu do bieżących potrzeb rynkowych.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	1 kurs/osobę zainteresowaną/rok
Wsparcie rozwoju społeczno – gospodarczego poprzez rozwój i promocję produktów i usług lokalnych	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	1 spotkanie/ miesiąc
1.2. Integracja międzypokoleniowa mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród			
Pobudzanie oddolnych inicjatyw mieszkańców na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz integracji społeczności lokalnej	sztuka	UGiM, BP	Wzrost liczby inicjatyw
Tworzenie międzypokoleniowych przestrzeni publicznych.	sztuka	UGiM, BP	Wzrost ilości miejsc przestrzeni publicznych
Integracja mieszkańców obszaru poprzez wzmocnienie więzi społecznych w oparciu o lokalne dziedzictwo i tradycje.	sztuka	UGiM, BP	1 spotkanie/kwartał
1.3. Wzmacnianie wykorzystania kapitału społecznego subregionu			
Współpraca w zakresie organizacji szkoleń zawodowych w zakresie bieżących potrzeb rynkowych.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	1 / kwartał
Organizacja staży i praktyk przez szkoły.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	Wzrost liczby punktów
Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych celem wsparcia osób wykluczonych.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne, prywatne firmy	Wzrost możliwości finansowania
1.4. Rozwój przedsiębiorczości i podejmowanie działalności gospodarczej.			
Wspieranie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców gminy.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	Wzrost
Wzmocnienie edukacji przedsiębiorczej w szkołach.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	Wzrost
Aktywizacja zawodowa mieszkańców i rozwój przedsiębiorczości	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	Wzrost
Tworzenie miejsc pracy odpowiadających specyfice lokalnej gospodarki	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne, prywatne firmy	Wzrost
1.5. Przygotowanie oferty dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych w zakresie rozwiązań administracyjnych.			
Przygotowanie terenów w MPZP pod zabudowę jednorodzinną.	sztuka	UGiM	Wzrost
Opracowanie planu ulg dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych.	sztuka	UGiM	Wzrost
1.6. Poprawa jakości infrastruktury społecznej dla dzieci w wieku 2 – 5 lat.			
Rozbudowa lub budowa przedszkola.	sztuka	UGiM	Wzrost miejsc lub rozbudowa istniejących
Zakup nowych pomocy przedszkolnych.	sztuka	UGiM	Wzrost
Budowa placów zabaw tematycznych np. sensorycznych.	sztuka	UGiM	Wzrost
1.7. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców obszaru Gminy i Miasta Wyszogród			
Wsparcie edukacji ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych, w tym m.in. kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości poprzez wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych.	sztuka	UGiM	Wzrost

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

Mierniki osiągnięcia założeń	Jednostka miary	Jednostka odpowiedzialna za przekazanie danych	Oczekiwana wartość/zmiana w 2030 roku
Podnoszenie efektywności kształcenia poprzez podnoszenie kompetencji kadry pedagogicznej oraz doskonalenie metod nauczania.	sztuka	UGiM	1 kurs/rok/pracownik
Rozwój oferty w zakresie usług dotyczących podnoszenia oraz zmiany kwalifikacji zawodowych na różnych etapach życia.	sztuka	UGiM	Wzrost
1.8. Podnoszenie kompetencji pracowników w gminie i wysoki poziom zarządzania.			
Opracowanie programów szkoleń pracowników w administracji.	sztuka	UGiM	1 szkolenie/ kwartał
Kształtowanie i wspieranie organizacyjnego uczenia się w administracji, poprzez orientację na zewnątrz, współpracę z mieszkańcami.	sztuka	UGiM	1 szkolenie/ kwartał
1.9. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój usług społecznych			
Wspieranie oddolnych inicjatyw	sztuka	UGiM	Wzrost
Tworzenie grup wolontariackich, w tym aktywizacja społeczności lokalnej do pomocy.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	Wzrost
Organizacja spotkań/wydarzeń dla mieszkańców gminy zapewniających integrację społeczną.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	1 spotkanie/miesiąc
Tworzenie międzypokoleniowych przestrzeni publicznych.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	Wzrost
Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez instrumenty ekonomii społecznej.	sztuka	UGiM, jednostki edukacyjne	Wzrost
1.10. Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewitalizację zabytków na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.			
Tworzenie i wspieranie działalności lokalnych placówek kultury.	sztuka	UGiM	1 obiekt/ rok
2.1. Poprawa jakości życia mieszkańców i warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych			
Zachowanie lokalnego dziedzictwa	sztuka	UGiM	Wzrost liczby odnowionych obiektów/ zmodernizowanych obiektów
Poprawa stanu infrastruktury publicznej, turystycznej i społecznej	sztuka	UGiM	Wzrost
2.2. Nadanie nowych funkcjonalności budynkom			
Modernizacja przestrzeni publicznej	sztuka	UGiM	Wzrost
Przekształcenie budynków obecnie niewykorzystywanych	sztuka	UGiM	Wzrost
Zapobieganie niszczeniu budynków	sztuka	UGiM	Wzrost
2.3. Zwiększenie liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków komunalnych oraz zapewnienie odpowiedniej ilości wody spełniającej obowiązujące wymagania jakościowe.			
Ograniczanie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód.	sztuka	UGiM	Spadek
Prowadzenie rejestru przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych.	sztuka	UGiM	Wzrost liczby kontroli
2.4. Poprawa stanu i estetyki budynków na obszarze Gminy i Miasta Wyszogród			
Modernizacja budynków z wykorzystaniem nowoczesnych technologii	sztuka	UGiM, mieszkańcy, prywatne firmy	Wzrost liczby zmodernizowanych budynków
2.5. Poprawa stanu infrastruktury i racjonalna gospodarka zasobami.			
Rozwój i modernizacja lokali komunalnych oraz obiektów ochrony zdrowia i ochrony przeciwpożarowej.	sztuka	UGiM,	Wzrost

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA WYSZOGRÓD DO 2030 ROKU

Mierniki osiągnięcia założeń	Jednostka miary	Jednostka odpowiedzialna za przekazanie danych	Oczekiwana wartość/zmiana w 2030 roku
Dostosowanie miejsc świadczenia usług do osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.	sztuka	UGiM, mieszkańcy, prywatne firmy	Wzrost
Rozwój wewnątrzgminnego transportu publicznego.	sztuka	UGiM,	Wzrost
Budowa oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.	sztuka	UGiM,	Wzrost długości powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury
Zwiększenie działań usprawniających selektywną zbiórkę odpadów.	sztuka	UGiM, mieszkańcy, prywatne firmy	Wzrost
Systematyczne uzbrajanie terenów inwestycyjnych.	km	UGiM,	Wzrost długości powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury
Zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego.	ha	UGiM,	Wzrost powierzchni
2.6. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.			
Rewitalizacja i zagospodarowanie miejsc zaniedbanych na cele publiczne.	ha	UGiM,	Wzrost powierzchni
Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych (np. susze i powodzie).	ha	UGiM,	Wzrost powierzchni
2.7. Redukcja emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.			
Rozwój gospodarki opartej na OZE poprzez wsparcie procesu wdrażania OZE w gospodarstwach indywidualnych oraz obiektach użyteczności publicznej.	sztuka	UGiM, mieszkańcy, prywatne firmy	Wzrost OZE
2.8. Rozwój infrastruktury drogowej na terenie Gminy i Miasta Wyszogród.			
Rozbudowa sieci dróg gminnych i systematyczna poprawa ich stanu technicznego.	km	UGiM,	Wzrost długości powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury
Rozbudowa sieci tras rowerowych, w tym dróg dla rowerów, pasów ruchu dla rowerów bądź wyznaczenie przebiegu dróg w ruchu ogólnym spełniających aktualne standardy infrastruktury rowerowej dla województwa mazowieckiego.	km	UGiM,	Wzrost długości powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury
Uzupełnianie sieci dróg o chodniki.	km	UGiM,	Wzrost długości powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury
2.9. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie i Mieście Wyszogród.			
Rozwijanie sprawnej, wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej.	km	UGiM,	Wzrost długości powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej.
Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.	ha	UGiM,	Wzrost powierzchni
Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych.	ha	UGiM,	Wzrost powierzchni
2.10. Promocja turystyczna gminy.			
Intensyfikacja działań turystycznych z organizacjami turystycznymi szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.	sztuka	UGiM,	Wzrost działań
Promowanie turystyki weekendowej, rodzinnej i specjalistycznej.	sztuka	UGiM,	Wzrost działań

Źródło: Opracowanie własne

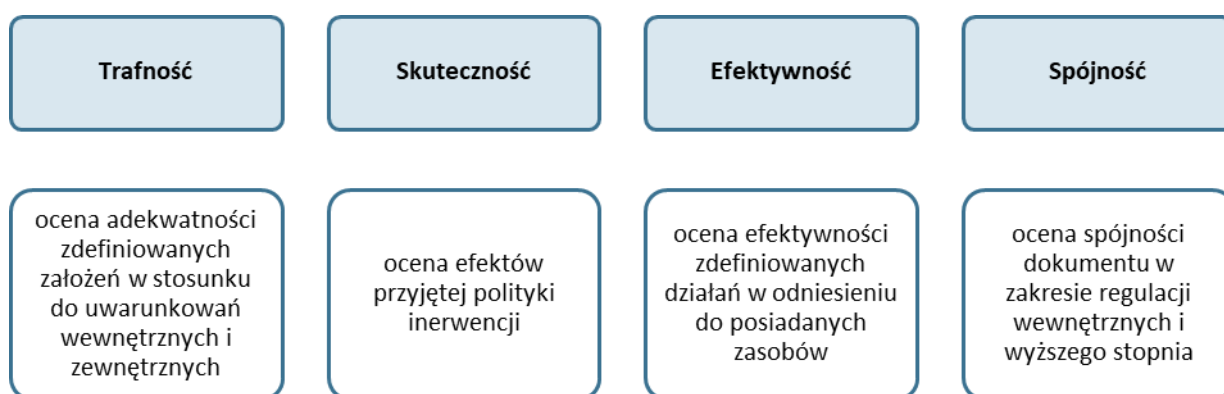
10.3.2. EWALUACJA STRATEGII

Ewaluacja – podobnie jak monitoring – pozwala na nadzorowanie procesu realizacji założeń Strategii. Stanowi ona skuteczne narzędzie nadzoru nad realizacją założeń Strategii. W trakcie przeprowadzania ewaluacji sprawdzana jest również poprawność merytoryczna i formalna dokumentu.

Podczas wdrażania w życie zapisów niniejszej strategii przeprowadzone zostaną trzy ewaluacje:

- ewaluacja przed realizacją strategii (ex-ante),
- ewaluacja w trakcie realizowania strategii (mid-term),
- ewaluacja po zrealizowaniu niniejszej strategii (ex-post).

Ewaluacja oparta jest o analizę czterech podstawowych elementów: trafności, skuteczności, efektywności oraz spójności.

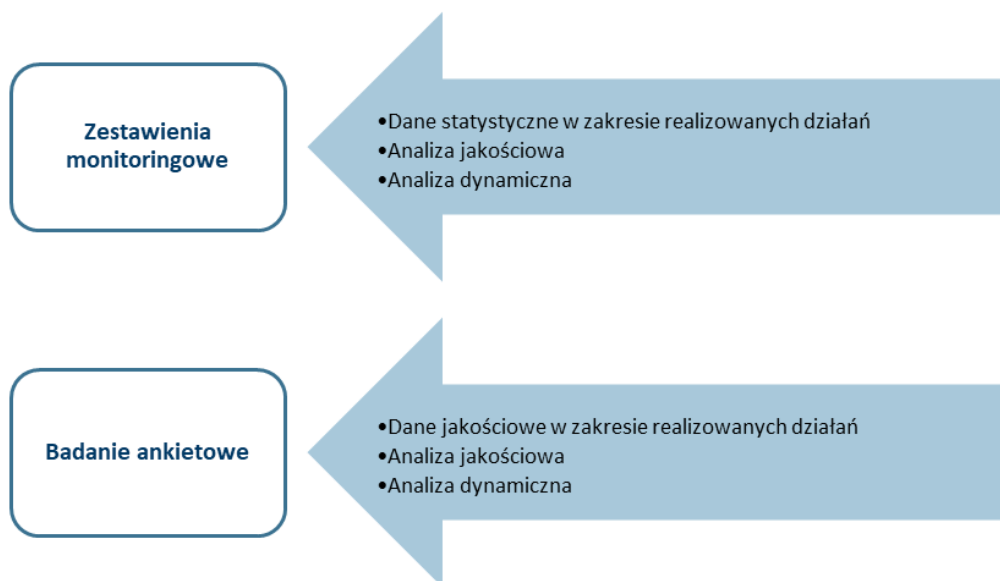
Rysunek 17. Kryteria ewaluacji.

Źródło: Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, art. 10

Ewaluacja nie tylko pozwala ocenić postęp w realizacji poszczególnych założeń strategicznych, ale również pozwala na analizę i ocenę wpływu podejmowanych działań na sytuację gminy w różnych obszarach. Rezultatem ewaluacji będzie uzyskanie potwierdzenia (lub jego brak), że niniejsza strategia realizowana jest zgodnie z ustalonymi założeniami.

Efektem przeprowadzonej ewaluacji mogą być rekomendacje w zakresie korekt do dokumentu strategicznego. Wszelkie korekty strategii powinny zostać przeprowadzone zgodnie ze schematem zawartym w podrozdziale „Aktualizacja Strategii”.

Wśród narzędzi ewaluacji mid-term oraz ex-post wyróżnia się zestawienia monitoringowe oraz badania ankietowe.

Rysunek 18. Narzędzia ewaluacji mid-term i ex-post.

Źródło: Opracowanie własne

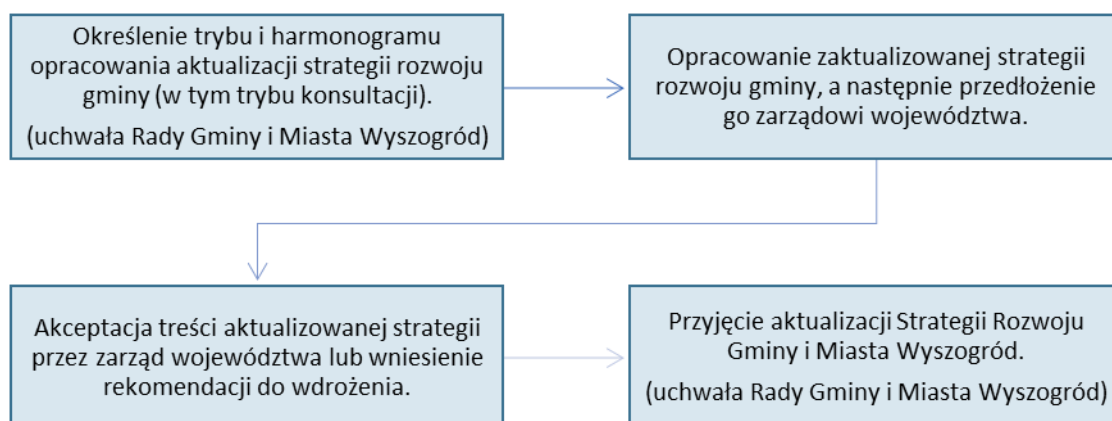
Za przeprowadzenie badań ewaluacyjnych odpowiedzialny jest Urząd Gminy i Miasta Wyszogród wraz z wyznaczonym wewnętrznym Koordynatorem, czyli pracownikiem urzędu.

Raporty z ewaluacji niniejszej strategii powinny zostać przeprowadzone w roku 2027 oraz 2031 (z uwzględnieniem danych za rok 2026 oraz 2030).

10.3.3. AKTUALIZACJA STRATEGII

Aktualizacja niniejszej strategii powinna mieć miejsce w momencie wystąpienia istotnych czynników, które nie były brane pod uwagę w pierwotnej wersji dokumentu. Strategia powinna również zostać zaktualizowana w przypadku zmiany założeń strategii rozwoju województwa, które spowodują brak spójności z niniejszym dokumentem.

Bieżąca kontrola strategii odbywa się za pomocą monitoringu i ewaluacji. W przypadku stwierdzenia konieczności wprowadzenia jakichkolwiek zmian w strukturze dokumentu należy postępować zgodnie z niżej wymienionymi krokami.

Rysunek 19. Schemat aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Art. 10f. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

11. SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród	15
Tabela 2. Wykaz dróg gminnych na terenie Gminy i Miasta Wyszogród	15
Tabela 3. Matryca założeń strategicznych	23
Tabela 4. Kierunki działań w wymiarze społeczno – gospodarczym.	25
Tabela 5. Kierunki działań w wymiarze przestrzennym.	28
Tabela 6. Korelacja założeń strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze oraz Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku.....	46
Tabela 7. Potencjalne źródła finansowania kierunków działań Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku.	55
Tabela 8. Obowiązujące dokumenty wykonawcze dla Gminy i Miasta Wyszogród.....	59
Tabela 9. Wskaźniki rezultatu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku.	61
Tabela 10. Wskaźniki produktu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030.	62

12. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Schemat opracowywania założeń strategicznych dokumentu	21
Rysunek 2. Cele strategiczne	23
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – sieć osadnicza	32
Rysunek 4. Struktury funkcjonalno - przestrzennego województwa mazowieckiego	34
Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – powiązania przyrodnicze.....	36
Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – sieć komunikacyjna	37
Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – infrastruktura techniczna i społeczna	38
Rysunek 8. Główne elementy Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze .	45
Rysunek 9. Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze ...	45
Rysunek 10. Kategorie obszarów strategicznej interwencji.	48
Rysunek 11. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją wg gmin.	49
Rysunek 12. Strategiczne obszary żywicielskie w województwie mazowieckim	51
Rysunek 13. Potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć ujętych w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku.	54
Rysunek 14. Schemat organizacyjny cz. 1.	57
Rysunek 15. Schemat organizacyjny cz. 2.	58
Rysunek 16. Filary systemu realizacji strategii.	58
Rysunek 17. Kryteria ewaluacji.	65
Rysunek 18. Narzędzia ewaluacji mid-term i ex-post.	66
Rysunek 19. Schemat aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Wyszogród do 2030 roku.	66